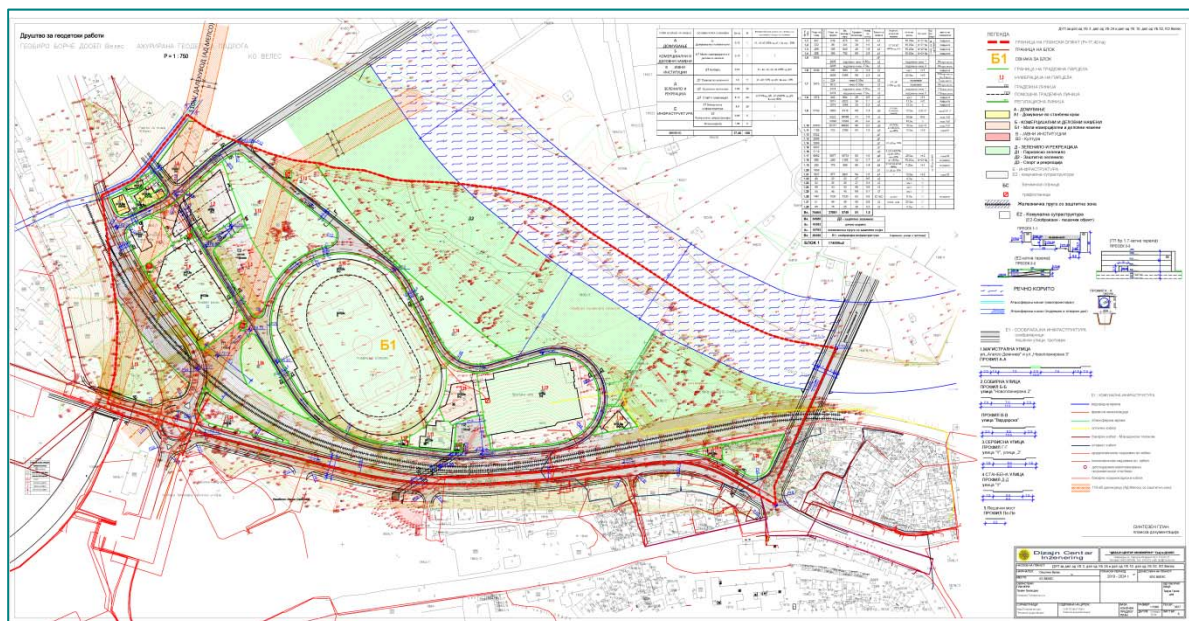

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ
ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА
ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА
ДЕЛ ОД УЕ 3, ДЕЛ ОД УБ 24
И ДЕЛ ОД УЕ 10, ДЕЛ ОД УБ 52,
К.О. ВЕЛЕС, ОПШТИНА ВЕЛЕС,
ПЛАНСКИ ПЕРИОД 2019 – 2024**

Изработувач:
„ТЕХНОЛАБ“ доо Скопје
Д и р е к т о р
М-р Магдалена Трајковска Трпевска
дипл. хем. инж.

Нарачател:	Единица на локална самоуправа – Општина Велес
Назив на планскиот документ:	ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ДЕЛ ОД УЕ 3, ДЕЛ ОД УБ 24 И ДЕЛ ОД УЕ 10, ДЕЛ ОД УБ 52, К.О. ВЕЛЕС, ОПШТИНА ВЕЛЕС, ПЛАНСКИ ПЕРИОД 2019 – 2024
Документ кој се изработува:	Нацрт Извештај за стратегиска оцена на животната средина
Изработувач:	Друштво за технолошки и лабораториски испитувања, проектирање и услуги ТЕХНОЛАБ, ДОО, Скопје
Одговорен експерт:	М-р Магдалена Трајковска Трпевска, дипл. хем. инж. Експерт за стратегиска оцена на животната средина Експерт за оцена на влијание врз животната средина
Раководител на тимот за изработка на Извештајот за СОЖС:	Љубомир Ивановски, дипл. ел. инж. Експерт за стратегиска оцена на животната средина Експерт за оцена на влијание врз животната средина
Соработници:	Бранкица Костова, дипл. маш. инж. Игор Ивановски, дипл. ек.
Период на изработка:	Декември 2019 - Јануари, 2020 год.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА
за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за
стратeгиска оцена на животната средина

ТРАЈКОВСКА-ТРПЕВСКА Левко МАГДАЛЕНА,

дипломиран инженер по хемија од Скопје, родена на 19.07.1955 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 04.06.2009 година, го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратeгиска оцена на животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратeгиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за стратeгиска оцена на животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде **вклучен** во Листата на експерти за стратeгиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животната средина ("Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07 и 159/08).

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Министер,
Др. Неџати Јакупи

Број 07-2037/36
29.07.2009, година

Комисија за полагање на стручен испит за
стратeгиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА

за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за
стратегиска оцена на животната средина

ИВАНОВСКИ Димитар ЉУБОМИР

дипломиран електротехнички инженер од Скопје, роден на 17.10.1953 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 04.06.2009 година, го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде **вклучен** во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животната средина ("Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07 и 159/08).

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Министер,
Др. Неџати Јакупи

Број 07-2037/37
29.07. 2009, година

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Јубомир

СОДРЖИНА

1.0.	ВОВЕД	1
2.0.	ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА (СОЖС).....	2
2.1.	Цели на стратeгиска оцена на животна средина.....	2
2.2.	Придобивки од имплементација на стратeгиска оцена на животна средина.....	3
2.3.	Правна рамка на постапката за СОЖС.....	3
2.4.	Интеграција на постапката за планскиот документ со СОЖС.....	4
2.5.	СОЖС методологија.....	4
3.0.	КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ / ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ.....	9
3.1.	Преглед на содржината на планскиот документ.....	9
3.2.	Главни цели на планскиот документ.....	10
3.3.	Врска со други релевантни планови и програми/плански документи	10
3.4.	Опис на планскиот документ.....	11
4.0.	СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	20
5.0.	КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ.....	21
5.1.	Географска положба.....	21
5.2.	Релјефни и геолошки карактеристики.....	22
5.3.	Педолошки карактеристики.....	22
5.4.	Хидролошки карактеристики.....	22
5.5.	Воздух.....	26
5.6.	Отпад.....	29
5.7.	Сеизмички карактеристики.....	31
5.8.	Климатски карактеристики.....	31
5.9.	Културно наследство.....	33
5.10.	Флора и фауна.....	36
5.11.	Демографски карактеристики.....	38
5.12.	Сообраќајна инфраструктура.....	40
5.13.	Хидротехничка инфраструктура.....	42
5.14.	Електроенергетска и телекомуникациска инфраструктура.....	43
5.15.	Стопански карактеристики.....	45
6.0.	ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	47
7.0.	ПРЕДВИДЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И НЕУТРАЛИЗАЦИЈА НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА.....	51
8.0.	АЛТЕРНАТИВИ.....	55
9.0.	ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	56
10.0.	НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ.....	59

11.0.	РЕЗИМЕ ОД ЈАВНА РАСПРАВА.....	67
	КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА.....	68
	ПРИЛОГ 1.....	69
	ПРИЛОГ 2.....	72
	ПРИЛОГ 3.....	83
	ПРИЛОГ 4.....	84

ТАБЕЛИ

Табела 1:	Билансни споредбени показатели.....	18
Табела 2:	Водостој на Вардар по месеци во 2018.....	23
Табела 3:	Диви депонии и нивни карактеристики во градот Велес и останатите населени места.....	30
Табела 4:	Основни показатели за развојот на општините, 2018.....	39
Табела 5:	Стапки на раѓања, умирања и бракови во 2018 година.....	39
Табела 6:	Вкупно доселени и отселени граѓани и миграциско салдо за Република Северна Македонија, по општини, 2018.....	39
Табела 7:	Доселени граѓани на Република Северна Македонија според полот и брачната состојба, по општини, 2018.....	39
Табела 8:	Отселени граѓани на Република Северна Македонија според полот и брачната состојба, по општини, 2018.....	39
Табела 9:	Доселени граѓани на Република Северна Македонија според припадноста кон етничката заедница, по општини, 2018.....	39
Табела 10:	Отселени граѓани на Република Северна Македонија според припадноста кон етничката заедница, по општини, 2018.....	40
Табела 11:	Преглед на локални патишта, во километри, состојба 2018.....	40
Табела 12:	Преглед на мостови на локални патишта, состојба 2018.....	40
Табела 13:	Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства во 2018.....	40
Табела 14:	Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства, прва регистрација, 2018.....	41
Табела 15:	Патни моторни возила во Велес според видот на горивото, 2018.....	41
Табела 16:	Активни деловни субјекти по големина, по општини, 31.12.2018.....	46
Табела 17:	Активни деловни субјекти по сектори на дејност според Националната класификација на дејностите – НКД, рев. 2, по општини, 31.12.2018.....	46
Табела бр.18:	Мониторинг план.....	57

СЛИКИ

Слика бр.1:	СОЖС процедура.....	5
Слика бр.2:	Вклучување на јавноста во СОЖС постапката.....	7

Слика бр.3: Синтезен план на ДУП за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. Велес, Општина Велес.....	12
Слика бр.4: Легенда за Слика бр.3.....	13
Слика бр.5: Профили на улици во рамките на планскиот опфат.....	15
Слика бр.6: Местоположба на општина Велес.....	21
Слика бр.7: Река Бабуна.....	23
Слика бр.8: Езеро Младост.....	23
Слика бр.9: Хидрогеолошка карта на подрачјето на општина Велес.....	25
Слика бр.10: Просечни годишни концентрации за сулфур диоксид за 2018	26
Слика бр.11: Просечни годишни концентрации за азот диоксид за 2018.....	27
Слика бр.12: Максимални дневни осумчасовни средни вредности на концентрации на СО за 2018.....	27
Слика бр.13: Озон – број на надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје за 2018.....	28
Слика бр.14: Озон – максимална дневна осумчасовна средна вредност на концентрација во текот на 2018.....	28
Слика бр.15: Озон – надминување на долгорочната цел за заштита на вегетацијата во 2018.....	29
Слика бр.16: Состав на комуналниот отпад во Општината.....	30
Слика бр.17: Пријавен, собран и транспортиран комунален и друг вид на неопасен отпад во одредени општини во 2018.....	31
Слика бр.18: Ружа на ветрови.....	33
Слика бр.19: Стоби – антички театар.....	34
Слика бр.20: Пешти – пештера Макаровец.....	34
Слика бр.21: Извод од ПП на РСМ - Културно историското наследство во разгледуваното подрачје.....	35
Слика бр.22: <i>Crocus reticulatus</i>	36
Слика бр.23: <i>Valeriana tuberosa</i>	36
Слика бр.24: Зелен гуштер (<i>Lacerta Viridis</i>).....	37
Слика бр.25: Обичен глувчар (<i>Buteo buteo</i>).....	37
Слика бр.26: Извод од ПП на РСМ - Шуми и шумско земјиште во разгледуваното подрачје.....	37
Слика бр.27: Извод од ПП на РСМ - Сообраќајна инфраструктура во разгледуваното подрачје.....	41
Слика бр.28: Извод од ПП на РСМ - водостопанската и канализациона мрежа.....	43
Слика бр.29: Извод од ПП на РСМ - Енергетска инфраструктура.....	44
Слика бр.30: Извод од ПП на РСМ Телекомуникационата и радиодифузна мрежа.....	45

1.0. **ВОВЕД**

Согласно Законот за животна средина, Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. ВЕЛЕС, Општина Велес, плански период 2019 – 2024, КОНЕЧЕН ПРЕДЛОГ ПЛАН, претставува плански документ за кој е потребно да се спроведе постапка за Стратегиска оцена на животната средина и да се изготви соодветен Извештај.

Изработката на овој Извештај за Стратегиска оцена на животната средина, општината Велес ја довери на Друштво за технолошки и лабораториски испитувања, проектирање и услуги „ТЕХНОЛАБ“ ДОО Скопје.

Одговорен експерт за Нацрт Извештајот за Стратегиската оцена на животната средина е М-р Магдалена Трајковска Трпевска, дипл. хем. инж. - Експерт за стратегиска оцена на животната средина.

Извештај за Стратегиската оцена на животната средина е изработен во согласност со Уредбата за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина (Сл.весник на РМ бр.153/07).

Нарачател на овој Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. ВЕЛЕС, Општина Велес со Технички број 3517, е Општина Велес. Овој план е изработен во две фази: ПРЕДЛОГ ПЛАН и КОНЕЧЕН ПРЕДЛОГ ПЛАН. Изработувач на планот е „ДИЗАЈН ЦЕНТАР ИНЖЕЊЕРИНГ“ ДООЕЛ Кавадарци, а истиот го донесува Општина Велес.

Постапката за спроведување на процесот на Стратегиска оцена на животната средина ќе обезбеди информирање на јавноста и на сите заинтересирани страни и нивните мислења ќе бидат земени во обзир при оформување на финалниот документ.

2.0. ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА (СОЖС)

Стратегиската оценка на животната средина (СОЖС) претставува систематски процес со кој се врши оценување на последици врз животната средина од предложениот плански документ (стратегија, план или програма). Со стратегиската оценка на животната средина се земаат предвид одредени превентивни мерки, што овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми.

СОЖС треба да обезбеди високо ниво на заштита на животната средина, спроведување на насоките од релевантни стратешки и плански документи и интегрирање на целите на животната средина во подготовката и усвојувањето на стратегии, планови и програми (плански документи), а во насока на промовирање на одржливиот развој.

СОЖС претставува важен инструмент за помош за постигнување на одржлив развој во јавното планирање и креирање на политики. Крајна цел, а воедно и придобивки од СОЖС постапката е:

- Обезбедување на високо ниво на заштита на животната средина;
- Промовирање и интегрирање на принципите на одржлив развој во планскиот документ,
- Подобрување на процесот на планирање преку интегрирање на аспектите на животната средина уште во фазата на подготовката и пред усвојувањето на планските документи.

2.1 Цели на стратегиска оценка на животна средина

Целта на постапката за стратегиска оценка на животната средина е да осигура дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување.

Постапката се спроведува уште во фазата на планирање со цел сите идентификувани влијанија, односно соодветните мерки за елиминирање или контрола на влијанијата да се предвидат во најраната фаза на подготовката на документот. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина.

СОЖС има за цел да обезбеди рамка за дејствување врз процесот на одлучување уште во најрана фаза кога планските документи се подготвуваат (кои пак најчесто предвидуваат индивидуални проекти).

Главни цели на СОЖС се:

- Обезбедување на механизам за идентификација, опис, проценка и известување за влијанијата на планскиот документ врз животната средина;
- Спречување, намалување и неутрализирање на негативните влијанија врз животната средина.
- Консултации и вклучување на заинтересираните страни, одговорни тела, органи на власта и јавноста уште во раната фаза на подготовка на планскиот документ;

- Обезбедување на мислење од јавноста и земање во предвид на тие мислења во конечната верзија на планскиот документ;
- Следење на значајните влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ од страна на надлежните органи, со што ќе се овозможи идентификација на непредвидените негативни влијанија во раната фаза на имплементација на планскиот документ и преземање мерки за подобрување на состојбата, кога тоа е потребно.

2.2 Придобивки од имплементација на стратегиска оцена на животна средина

Придобивките од спроведувањето на стратегиската оцена за животна средина се:

- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Меѓусекторска соработка;
- Земање предвид на националните, регионалните и локалните потреби и цели;
- Земање предвид на целите за заштита на животната средина;
- Подигнување на јавната свест за влијанијата врз животната средина од планските документи, бидејќи секогаш не е возможно да се елиминираат негативните влијанија од одреден проект, оваа постапка помага во обезбедување на мерки за намалување на негативните влијанија што не може да се елиминираат;
- Поддршка при вклучувањето на мерливи таргети и индикатори, што ќе овозможи ефективен мониторинг на имплементацијата на планскиот документ.

2.3 Правна рамка на постапката за СОЖС

Правната основа за спроведување на процедурата за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дадена во поглавје X од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 39/16, 99/18).

СОЖС постапката се спроведува на плански документи што се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Со седум подзаконски акти подетално е уредена постапката на СОЖС. Тоа се следните:

1. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето (во натамошниот текст: Уредба за видовите на ПД) („Службен весник на РМ“ 153/07 и 45/11);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиската оцена на животната средина (во натамошниот текст: Уредба за извештајот на СОЖС) („Службен весник на РМ“ 153/07);

3. Правилник за составот на комисијата и начинот на нејзината работа, програмата и начинот на полагање на стручниот испит, висината на надоместокот за полагање на стручниот испит и на надоместокот за воспоставување и одржување на листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина и начинот на стекнување и губење на статусот на експерт за стратегиска оцена на животната средина, како и начинот и постапката за вклучување и исклучување од листата на експерти („Службен весник на РМ“ 129/07);
4. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето (во натамошниот текст: Уредба за критериумите на СОЖС) („Службен весник на РМ“ 144/07);
5. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (во натамошниот текст: Уредба за учество на јавноста) („Службен весник на РМ“ 147/07 и 45/11);
6. Правилник за начинот на спроведување на прекугранични консултации („Службен весник на РМ“ бр. 110/2010), и
7. Правилник за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена. („Службен весник на РМ“ бр. 122/11).

Преглед на законодавството за животна средина и ратификувани конвенции е даден во ПРИЛОГ 1.

2.4 Интеграција на постапката за планскиот документ со СОЖС

СОЖС постапката се спроведува паралелно со подготовката на планскиот документ и треба да обезбеди високо ниво на заштита на животната средина, спроведување на насоките од релевантни стратешки и плански документи и интегрирање на целите на животната средина во подготовката и усвојувањето на стратегии, планови и програми (плански документи), а во насока на промовирање на одржливиот развој.

2.5 СОЖС методологија

2.5.1 СОЖС процедура

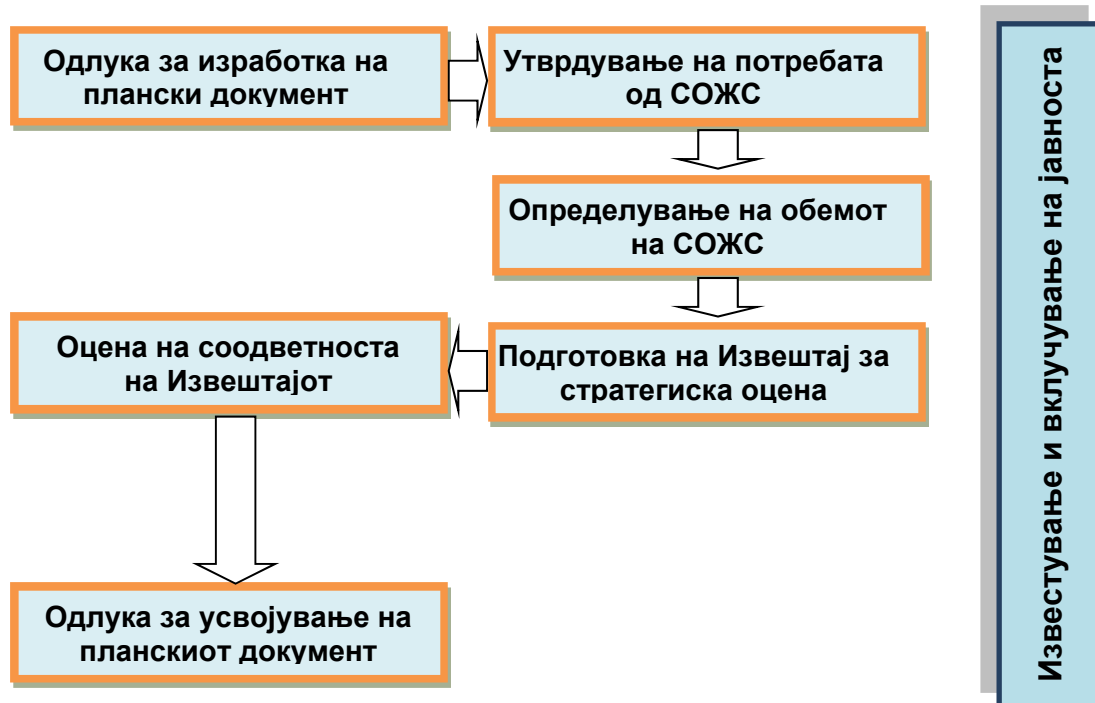
Стратегиската оцена претставува формална и систематска оцена на значајните влијанија врз животната средина кои би произлегле со имплементацијата на предвидениот планскиот документ врз животната средина, но пред носење на одлуката за негово усвојување. Процесот на стратегиска оцена опфаќа:

- Утврдување на потреба од спроведување на СОЖС и донесување на Одлука за спроведување, односно неспроведување на СОЖС;
- Подготовка на Извештај за стратегиска оцена каде што значајните влијанија од планскиот документ се идентификувани и оценети;
- Консултации со засегната јавност, органот надлежен за работи од областа на животната средина и останатите органи засегнати со имплементацијата на планскиот документ;
- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Земање предвид на заклучоците од Извештајот и консултациите при финализирање на нацрт планскиот документ;
- Објавување на одлуката за усвојување на планскиот документ и како стратегиската оцена влијаела врз усвојувањето на документот.

Во ПРИЛОГ 2 дадени се Одлука за спроведување на постапка за СОЖС, Формулар за спроведување на стратегиска оценка и Известување од МЖСПП.

Процесот на стратегиска оцена претставен по фази е даден на сликата подолу во текстот.

Слика бр.1: СОЖС процедура

2.5.2 Одредување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста

Спроведувањето на постапката следува по утврдување на потребата за спроведување СОЖС по пат на скрининг процедура каде врз основа на пропишани критериуми и документи се определува дали планскиот документ би можел да има значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето. Врз основа на тоа, органот што го подготвува планскиот документ е должен да донесе одлука за спроведување или неспроведување на стратегиска оцена во која се образложени причините за спроведувањето, односно не спроведувањето согласно со критериумите утврдени во прописот.

2.5.2.1 Учество на јавноста

Вклучувањето на јавноста во постапката за стратегиска оцена на животна средина е задолжителна, а начинот на нејзиното учество е пропишан со законодавството за животна средина (член 65 од Законот за животна средина и Уредбата за учество на јавноста¹).

Јавноста се вклучува во постапката на следниот начин:

- а) пристап до информации поврзани со постапката, објавени во јавноста;

¹ Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (Сл.весник на РМ бр.147/08)

- б) учество на јавна расправа, вклучување во јавни дискусии и можност писмено да ги поднесува своите мислења;
- в) преку механизмот за пристап до правдата, кога јавноста може да влијае врз донесувањето одлуки преку поднесување жалби.

Главните цели на учеството на јавноста се:

- Да се добие локално и традиционално знаење што би можело да биде корисно при донесувањето на одлуките;
- Да помогне во размислувањата за алтернативите и мерките за ублажување;
- Да осигура дека главните влијанија не се занемарени, а придобивките се максимални;
- Да го намали конфликтот преку рано идентификување на „проблематичните“ прашања;
- Да ја подобри транспарентноста на целокупниот процес за СОЖС и да ја зголеми довербата на јавноста во целокупниот процес.

Јавноста може да учествува во СОЖС преку основни консултации - обезбедување на основни информации и можности за коментирање, па се до поголеми ангажмани, како што е член на тимот за подготовка на СОЖС и процесот на планирање, во зависност од големината и обемот на планскиот документ.

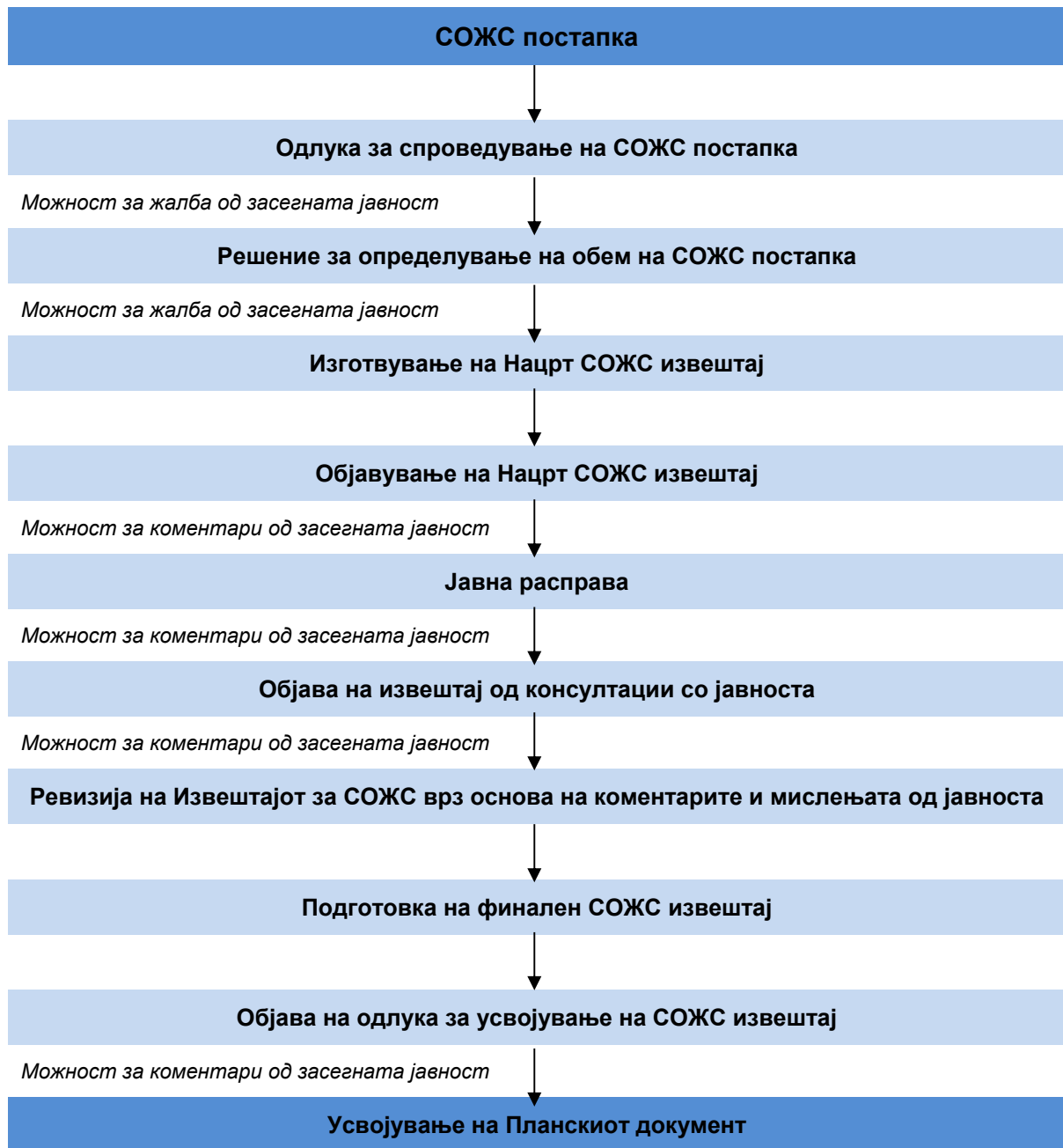
Методите за вклучување на јавноста што имаат поголема веројатност за добри резултати се оние кои што се насочени во вистинскиот правец и интензивни, кои по потреба вклучуваат организирање на работни групи и консултации помеѓу членовите на групите.

Пред започнувањето на постапката за донесување на планскиот документ, доносителот е должен да ја информира јавноста за изработката на планскиот документ, со цел да овозможи учество во неговата изработка.

Согласно одредбите, доносителот на планскиот документ е должен да организира најмалку една јавна расправа, која се одржува најмалку 15 дена од денот на обезбедување на јавна достапност на предлог планскиот документ и на извештајот за животна средина, а најдоцна пет дена од денот на истекот на рокот за јавниот увид.

МЖСПП, органите на централната и локалната власт, јавноста и други правни и физички лица имаат право да достават свое мислење до субјектот во рок од 30 дена од денот на објавување на нацрт/предлог плански документ и извештајот за стратедиска оцена.

Во следната слика е даден приказ на начинот на вклучувањето на јавноста во постапката за стратедиска оцена на животна средина.

Слика бр.2: Вклучување на јавноста во СОЖС постапката

2.5.3 Клучни елементи на извештајот за СОЖС

Содржината на СОЖС Извештајот е дефинирана во Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС² и Директивата за СОЖС и содржи:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;
- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;

² Сл.весник на РМ 153/07

- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓузависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски
- Преглед на причините за избор на алтернативи и опис на начинот за спроведување на оцената, вклучувајќи и каква било потешкотија (како што се технички потешкотии или недостаток на знаење/вештини) при собирање на потребните информации;
- План за мониторинг на животната средина, чија главна цел е следење на резултатите од применетите мерки за ублажување во текот на спроведувањето на планскиот документ и дали во текот на имплементацијата на планските цели, се имплементирани и целите за заштита на животната средина и соодветното делегирање на надлежностите.
- Извештајот за стратегиска оцена ги содржи заклучоците од оцената на можните значителни влијанија врз животната средина од планскиот документ

3.0 КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ / ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

3.1 Преглед на содржината на планскиот документ

Согласно Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистичките планови, овој Урбанистички план се состои од: Документациона Основа во која се систематизирани податоци за постојната состојба во рамки на планскиот опфат, анализа на можностите за просторен развој и програмските проекции за подрачјето на планскиот опфат и Планска Документација во која се презентирани планските решенија и дефинирани се сите плански одредби потребни за донесување и спроведување на планот.

Документационата основа се состои од текстуален и графички дел. Во текстуалниот дел е дадено: Површина и опис на границите на планскиот опфат со географско и геодетско одредување на неговото подрачје; Историјат на планирањето и уредувањето на подрачјето на планскиот опфат и неговата околина; Податоци за природни чинители кои можат да влијаат на развојот на територијата во рамки на планскиот опфат, на планските решенија и на нивното спроведување; Податоци за создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата на животот на човекот и начинот на употреба на земјиштето во рамките на планскиот опфат; Инвентаризација на земјиштето и зеленилото во планскиот опфат, на изградениот градежен фонд и вкупната физичка супструктура; Инвентаризација на изградената комунална инфраструктура; Анализа на степен на реализација на важечкиот урбанистички план, со анализа на проблеми во функционирањето и просторниот развој на подрачјето во рамките на планскиот опфат; Анализа на можностите за просторен развој со програмска проекција за видот, просторната локација, темпото и обемот на мерките и содржините на просторниот развој; Нумерички показатели.

Графичкиот дел ги опфаќа: Извод од ГУП Велес (1:2500), Извод од ДУП-ови (1:1000), Ажурирана геодетска подлога (1:1000), Инвентаризација на изградениот градежен фонд, вкупната физичка супструктура и изградената комунална инфраструктура (1:1000).

Планската документација која исто така е презентирана во текстуален и графички дел, се состои од:

- Вид на планот, назив на подрачјето на планскиот опфат, плански период, географска и геодетска местоположба на планскиот опфат со опис на граница
- Опис и образложение на планскиот концепт за просторен развој и хармонизацијата на просторот на подрачјето во рамките на планскиот опфат
- Опис и образложение на планските решенија за изградба, на наменската употреба на градежното земјиште парцелирано за изградба, на градежното земјиште за општа употреба, сообраќајната и комунална инфраструктура
- Заштита на животната средина
- Мерки за заштита на културно наследство
- Економско образложение за начинот, обемот и динамиката на финансирање на реализацијата на планските решенија
- Услови за изградба за ДУП Велес

Графичкиот дел опфаќа: Регулационен план (1:1000), План на површини за градење (1:1000), Сообраќаен и нивелациски план (1:1000), Инфраструктурен план (1:1000), Синтезен план (1:1000).

3.2. Главни цели на планскиот документ

Целта на овој план е предвидување на нови површини за градба, како и формирање градежни парцели и простори за спорт и рекреација. Деталниот Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. Велес, Општина Велес како основна цел ги има зацртано насоките на идниот просторен развој, со создавање услови за планирање на организирани простори, дефинирање на оптимални решенија за организирање на основните функции преку анализа на постојната состојба и создавање на основна концепција за планираните површини со конкретни просторни, сообраќајни и инфраструктурни решенија.

Согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, ДУП за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, општина Велес, се работи во фаза: **КОНЕЧЕН ПРЕДЛОГ ПЛАН** и има задача врз основа на анализа на постојната состојба и дефинираните цели на развојот да ги детерминира насоките на перспективниот развој во периодот до 2024 година.

Изработката на измена и дополна на ДУП за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52 во Велес се одвива врз основа на програмските елементи дадени во ГУП, претходен ДУП, околни (соседни) ДУП-ови, Законот за просторно и урбанистичко планирање и Правилникот за стандарди и нормативи за планирање на просторот во чија основа се содржани следните основни елементи:

- анализа на состојбите и насоки за организација на просторот,
- состојба на природните и со работа создадени вредности,
- анализа на изградените фондови во областа на домувањето, јавни и општествени функции, комунална инфраструктура, сообраќај, јавно зеленило.
- дефинирање на оптимално организирани простори за домување,
- дефинирање на систем на сообраќајници и нивно вклопување во сообраќајниот систем на градот,
- оптимално димензионарање на капацитетите на комуналната инфраструктура.

Урбанистичко-планската документација, како плански развоен документ треба да го постигне следното:

- Оформување на урбанистичка функционална целина која ќе претставува континуитет во урбанизирањето на просторот;
- Усогласување и надоврзување на усвоените плански документи од повисоко ниво;
- Услови за хумано живеење и работа на граѓаните;
- Обезбедување услови за одржлив развој, рационално уредување и користење на земјиштето и системите на инфраструктурата; и
- Услови за зголемување на вредноста на земјиштето и степенот на уреденост на просторот.

3.3. Врска со други релевантни планови и програми/плански документи

Предложени плански решенија за уредување на просторот се базираат врз Генералниот урбанистички план на Велес, ГУП Велес Изменување и дополнување на основна сообраќајна мрежа 2008-2018г., соседен ДУП на МЗ Трајко Панов-Младински парк, Велес и соседен ДУП за дел од УЕ 1, УБ 2, УБ 7 и УБ9, Велес 2014-2019г.

3.4. Опис на планскиот документ

Просторот кој е предмет на Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, Општина Велес се наоѓа во КО Велес, во северниот дел на градот Велес, во непосредна близина на реката Вардар.

Границата на планскиот опфат е дефинирана со осовините на околните сообраќајници и граници на парцели (урбани блокови) и тоа:

- од северната страна границата на планскиот опфат почнува со пресек на осовината на отворен атмосферски канал (дел од КП бр.1157/1) и продолжува на северна страна кон исток покрај КП бр. 1172 кон река Вардар,
- источната граница на планскиот опфат се движи по осовината на планираното регулирано корито на река Вардар до пресек со магистрална улица „1“
- На источна страна границата се движи кон југ по осовина на улица „1“ до пресек со улица „Алексо Демниев“,
- На јужна страна границата се движи по осовина на улица „Алексо Демниев“ до пресек со железничката пруга,
- На запад границата се движи по коридорот на Македонски Железници кон север до пресек со улица „Вардарска“ и продолжува по осовина на отворениот канал до почетна точка КП бр. 1172.

Големината на опфатот изнесува 17,4 ха. Во ПРИЛОГ 3 дадени се координатите на прекршочните точки на границата на планскиот опфат.

Од анализата на постојната состојба се констатира дека планскиот опфат, претставува делумно изградено земјиште со градби со намена домување во станбени куќи, комунална супраструктура, спорт и рекреација. Во опфатот на планскиот опфат, евидентирани се вкупно 102 катастарски парцели од кои 65 се неизградени парцели и сообраќајна инфраструктура. Изградените парцели зафаќаат површина од 12,05ха, додека изградените градби зафаќаат површина од 8,14ха. Неизградените парцели и сообраќајната инфраструктура зафаќаат вкупно површина од 9,26ха.

Согласно планските решенија за уредување на просторот, планскиот опфат е со следните класи на намени:

А – ДОМУВАЊЕ

А1 – Домување во станбени куќи

А4 – Времено сместување

Б – КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ

Б1 – Мали комерцијални и деловни намени

В – ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ

В3 – Култура

Д – ЗЕЛЕНИЛО И РЕКРЕАЦИЈА

Д1 – Парковско зеленило

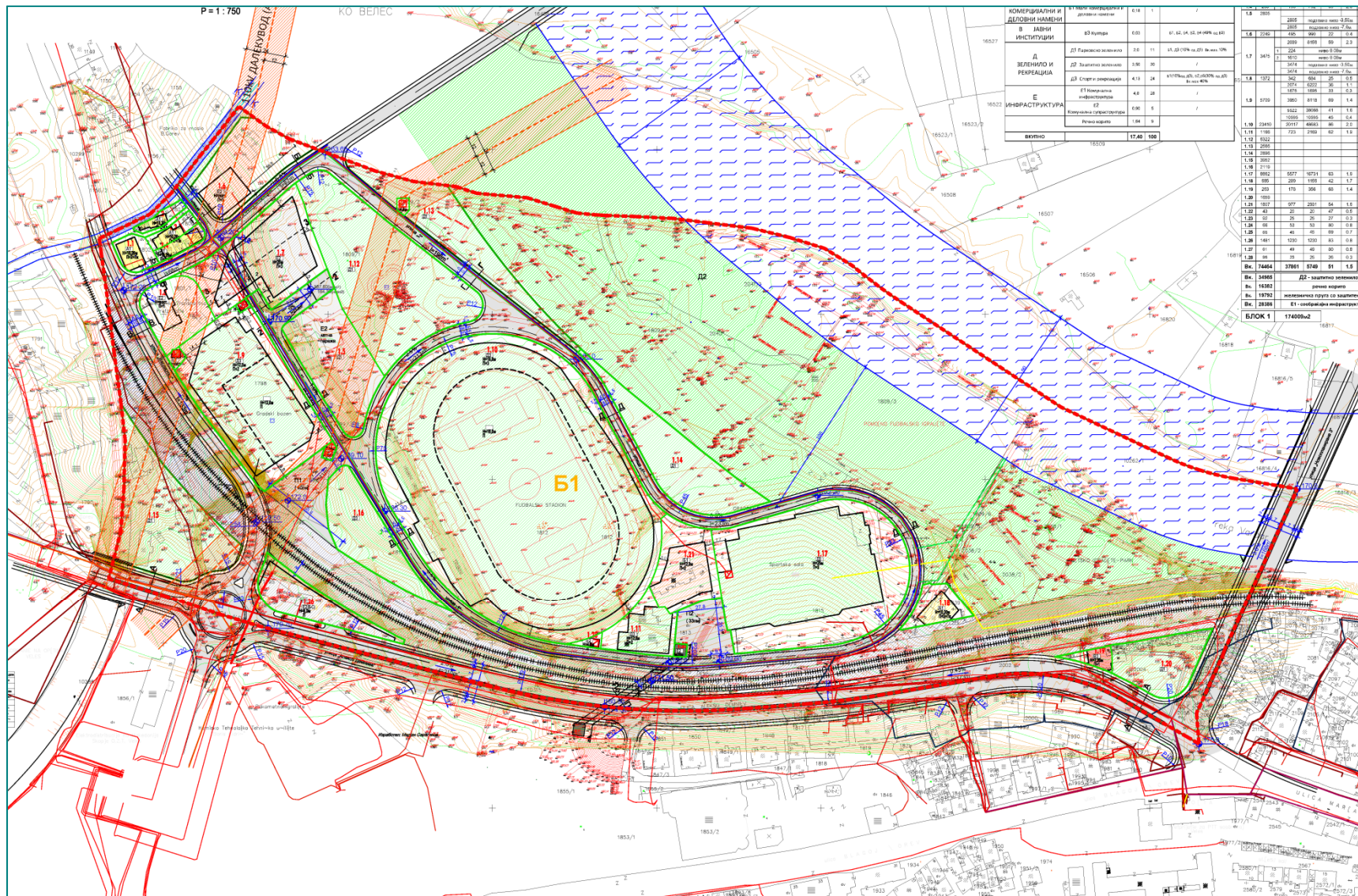
Д2 – Заштитно зеленило

Д3 – Спорт и рекреација

Е1 – КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Е2 – КОМУНАЛНА СУПРАСТРУКТУРА

На следната Слика бр.3 прикажан е синтезниот план на Деталниот урбанистички план за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. Велес, Општина Велес.

Слика бр.3: Синтезен план на ДУП за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. Велес, Општина Велес

Слика бр.4: Легенда за Слика бр.3

Сообраќајна инфраструктура

Планирањето на уличната мрежа во планскиот опфат на овој Урбанистички план е извршено врз основа на актуелната законска и подзаконска регулатива и постојната состојба, односно изградниот градежен фонд, и изградената сообраќајна патна инфраструктура.

При изготвувањето на ДУП за дел од УЕ 3, УБ 24 и дел од УЕ 10, УБ 52, во сообраќаен смисол водено е сметка за ГУП на град Велес каде се дефинирани сообраќајниците од повисок ранг: магистрална улица „Алексо Демниев“ и ул. „Новопланирана 3“, собирна улица „Новопланирана 2“ и улица „Вардарска“, превземени од ГУП –изменување и дополнување на основна сообраќајна мрежа, сервисна улица, станбена улица и пристапна улица.

Мрежата на сообраќајници ја сочинуваат следните видови улици:

- Магистрална улица (профил А-А) улица “Алексо Демниев” и ул. “Новопланирана 3” со вкупна ширина од 23,0м, превземени од ГУП за град Велес.
- Собирна улица (профил Б-Б) улица “Новопланирана 2” со вкупна ширина од 11,0м
- Собирна улица (профил В-В) улица „Вардарска“ со вкупна ширина од 10,50м, коловоз 2 x 3,25 м = 6,50м и тротоари 2 x 2,0 м = 4,0м,
- Сервисна улица (профил Г-Г) улица „1“ и улица „2“ со вкупна ширина од 9,0м, коловоз 2 x 3,0 м = 6,0 м и тротоари 2 x 1,50 = 3,0 м.
- Станбена улица (профил Д-Д) улица „1“ со вкупна ширина од 8,50м, коловоз 2 x 2,75 м = 5,50 м и тротоари 2 x 1,50 = 3,0 м.
- Пешачки мост (профил Пе-Пе) со ширина од 3,5м планиран преку железничката инфраструктура.

Профилите на овие улици се прикажани на Слика бр.5.

Паркирањето да биде во рамките на секоја градежна парцела, додека потребниот број на паркинг места да биде во согласност со член 59 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање.

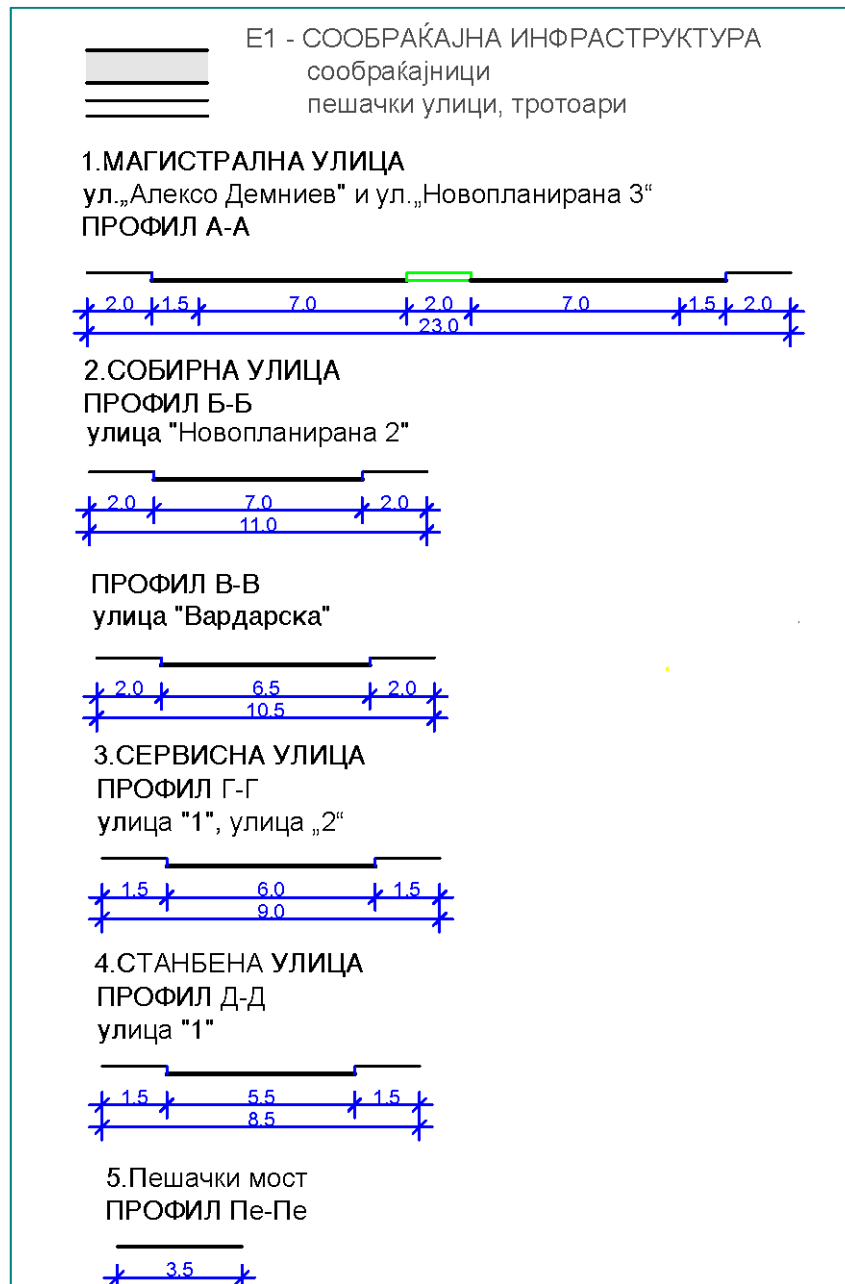
Се работи за блок, кој е делумно изграден и има малку оформена на тој простор сообраќајна мрежа.

Со ДУП, постојните сообраќајници кои се во согласност со ГУП и претходно усвоени околни ДУП -ови се задржуваат, а е предвидено нивно дооформување према стандардите и нормативите за уредување на јавни патишта.

Улиците се асфалтирани со променливи ширини на коловоз и тротоари, со постоечки и дел на земјен пат во неизградените површини.

Површината која ја зафаќаат асфалтираните улици, тротоари, на ниво на планскиот опфат изнесуваат:

Асфалтирани улици, пристапи и тротоари.....2,55ха.

Слика бр.5: Профили на улици во рамките на планскиот опфат

Хидротехничка инфраструктура

Бидејќи се работи за урбан блок кој е изграден, што значи на тој простор има изведена водоводна и канализациона мрежа која представува дел од зацртаната основна мрежа. Се предвидува дооформување на истата.

Водоснабдување:

Од анализата за постојната состојба за инфраструктурата констатирано е дека водоснабдувањето на зоната е преку цевовод приклучен на постојната водоводна инсталација на Велес.

Изборот на трасите е извршен според планираната состојба односно предвидениот распоред на предвидени сообраќајници односно водокорисници.

Потребна количина на вода

- Потребна количина на санитарна вода:
- број на потрошувачи $N = 100$
- водоснабдителна норма $Q_0 = 400 \text{ л/ден/жит.}$
- Коефициент на дневна и часовна нерамномерност $a_1=1,3; a_2=1,5$
- $Q_{\text{ср}}=100 \times 400=40000 \text{ л/ден.}$
- $Q_{\text{макс/ден}}=1,3 \times 40000 = 52000 \text{ л/д}$
- $Q_{\text{макс/час}} = 1,5 \times 5200/24 = 325 \text{ л/ч}$

Усвоен процент на минимална часовна потрошувачка на вода:

- $R_{\text{min}} = 1\%$
- $Q_{\text{макс/час}} = 1/100 \times 325 = 3,25 \text{ л/ч}$

Секундарни проточни количини

- $q_{\text{сред/ден}} = 5200/24 \times 60 \times 60 = 1,4 \text{ л/сек.}$
- $Q_{\text{мин/ас}} = 32,5/60 \text{ h} \times 60 = 0,01 \text{ л/сек.}$

Новопланираниот водовод по планираните улици да се планира со мин. профил $\Phi 100$.

Потребна количина на вода за гаснење на пожар

Према законските прописи потребната количина за гаснење на евентуален пожар за населено место до 5000 жители изнесува:

- број на истремени пожари – 1 (еден)
- најмало количество на вода во л/сек

По еден пожар без оглед на отпорноста на објектите $q=10 \text{ л/сек.}$

Фекална канализација

Постоечкиот канализационен систем кој постои, фекална канализација изведена од бетонски цевки $\Phi 400$ покрај железничката пруга, во рамките на планскиот опфат. На неа се надоврзува канализациона мрежа по останатата улична мрежа.

- $Q_{\text{макс.}} = Q_0 \times k_1 \times k_2 \times 80\% \times 1,25/24 \times 3600$
- $Q_{\text{макс}} = 100 \times 1,4 \times 1,6 \times 0,80 \times 1,25/24 \times 3600 = 0,001 \text{ л/сек/жит.}$
- $q_{\text{макс/час}} = 100 \times 0,001 = 1 \text{ л/сек}$

Се предвидува фекалната канализација да се изведе со минимален профил $\Phi 200$ мм. без оглед на расположивите падови.

Атмосферска канализација

Атмосферските води кои ја напаѓаат урбанизираната зона се надворешни и сопствени. Сопствените води се оние кои се јавуваат во границата на планскиот опфат, додека надворешните води се јавуваат надвор од границата на урбаниот опфат и ја напаѓаат истата.

Количината на сопствените води ќе се определи во зависност од интензитетот на дождот, сливната површина и коефициентот на отечување, која што количина е меродавна за димензионирање на каналската мрежа.

Надворешните води кои потекнуваат од сливните површини надвор од урбанизираната зона, а ја напаѓаат истата формираат порои односно долови.

Количините на атмосферските води ќе се одредат во зависност од следните параметри:

- $Q = q \times \gamma \times w \times F$ (l/сек).
- Q = вкупна количина на атмосферска вода
- q = интензитет на дождот усвоен 120 l/сек/ха
- γ = коефициент на истекувањето кој е во директна врска од намената на површината, падот на теренот и планираниот процент на изграденост на разни градски функции.

Минималниот пречник на канализацијата усвоен е $\varnothing$ 300.

Електро-енергетска инфраструктура

Со електрична енергија, градот приклучен е во електроенергетскиот систем со ТС Велес-1. Трафостаницата работи на 110/10(20) kV напонско ниво и има два енергетски трансформатори со инсталирани моќности од по 40 MVA.

ТС Велес е поврзана со 110 kV водови со:

- ТС Велес (с. Башино) со вод долг 3.0 km Ал/че проводници 150/25mm²,
- ТС Велес-2 со вод долг 1.0 km Ал/че проводници 240/40mm².

Во планскиот опфат, постоечките објекти се снабдуваат со електрична енергија преку постојните трафостаници.

Квалитетот на електричната енергија со која се снабдуваат изградените објекти задоволува. Нисконапонската мрежа изведена е воздушно, поставена на столбови, распоредена према потребите и приликите кои моментално одговарале.

Сегашната состојба на високонапонската, среднонапонската и нисконапонската мрежа во најголем дел ги задоволува потребите од страна на потрошувачите. Електричната енергија што се испорачува на потрошувачите е со потребниот квалитет, со константна фреквенција и напон кој се движи во дозволените граници.

Од страна на ЕВН Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, КЕЦ Велес добиена е потврда за подземни и надземни инсталации на дистрибутивната мрежа и објекти, бр. 14-2987/2 од 23.12.2018г.

Електронска комуникациска инфраструктура

Телекомуникационата мрежа е предвидена да обезбеди телефонски приклучок за секоја површина за градба и истото треба да го реши Телеком - подрачна единица Велес. Воведувањето на оптички кабли во месната телефонска мрежа и на соодветните оптички системи ќе овозможи воведување на т.н. широкопојасни претплатнички услуги во наредниот период.

Табела 1: Билансни споредбени показатели

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ		постоечка состојба		планска состојба	
ГРУПА НА КЛАСИ НА НАМЕНИ	ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	ВК.ХА	%	ВК.ХА	%
А ДОМУВАЊЕ	А1 Домување во станбени куќи	0,74	4%	0,19	1%
	А2 Домување во станбени згради	0,05	0,5%		
	А4 Времено сместување	0,01			
Б КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ	Б1 Мали комерцијални и деловни намени			0,18	1%
В ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ	В3 Култура	0,07	0,5%		
Д ЗЕЛЕНИЛО И РЕКРЕАЦИЈА	Д1 Парковско зеленило	3,91	22%	2,0	11%
	Д2 Заштитно зеленило			3,50	20%
	Д3 Спорт и рекреација	7,05	41%	4,13	24%
Е ИНФРАСТРУКТУРА	Е1 Сообраќајна инфраструктура	2,55	15%	4,8	28%
	Е2 Комунална супраструктура	0,22	1%	0,89	5%
	Речно корито	1,12	6%	1,64	9%
НЕИЗГРАДЕНО ЗЕМЈИШТЕ		1,68	10%		
ВКУПНО		17,4	100%	17,4	100%

Мерки за заштита

Во планскиот документ наведена е потребата од заштита на медиумите на животната средина (воздух, вода, почва), заштита од бучава и третман на отпадот. Исто така наведени се заштитата од природни и технолошки хаварији (заштита и спасување од урнатини, заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји), заштита и спасување од техничко-технолошки несреќи, заштита и спасување од радиолошка, хемиска и биолошка заштита.

Процена на загроеноста на планскиот опфат и утврдување на потребните мерки за заштита и спасување

- Нема потреба за изградба на објекти за заштита (засолништа), со оглед дека општина Велес, а со тоа и третириониот плански опфат се наоѓа во зона на воена загроеност со III основен степен на загроеност;
- Потребно е да се вградат мерки за заштита од пожари, соодветни на степенот на загроеност на планскиот опфат. Тоа значи дека оптеретувањето

е средно и појавениот пожар може да се пренесе во непосредната околина што диктира поставување на противпожарни хидранти на 80-100 метри растојание.

- Загрозеноста од евентуални шумски пожари е мала;
- Со оглед на тоа дека поширокиот реон во кој се наоѓа третираниот плански опфат не е регистриран по присуството на заостанати неексплодирани убојни средства (НУС), нема потреба во планската документација да се вградат превентивни мерки за заштита од истите;

Врз основа на процената на загрозеност на планскиот опфат во ДУП за истиот, спрема член 61 од Законот за заштита и спасување се опфатени следните урбанистичко-технички мерки за заштита и спасување:

- Заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи;
- Заштита и спасување од урнатини;
- Заштита и спасување од техничко-технолошки несреќи;
- Заштита и спасување од поплави.

Со вградување на истите ќе се овозможи преземање и непречено реализирање и на потребните хуманитарни мерки - евакуација – прва медицинска помош.

4.0. СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

Во случај на неспроведување на Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К:О: Велес, Општина Велес, плански период 2019 - 2024, можно е да се случуваат/еволуираат следниве состојби:

- Отсуство на дефинирање на единици на градежно земјиште за просторна дистрибуција на планираните намени како и плански услови за организација, уредување, изградба, развој и користење на земјиштето и градбите застапени со планираните основни намени;
- Отсуство на предвидување на нови површини за градба, како и формирање градежни парцели и простори за спорт и рекреација,
- Недефинирање на насоките на идниот просторен развој, со создавање услови за планирање на организирани простори,
- Отсуство на создавање на основна концепција за планираните површини со конкретни просторни, сообраќајни и инфраструктурни решенија.
- Отсуство на дефинирање на услови за:
  - заштита и унапредување на животната средина, природното наследство и културното наследство;
  - заштита и спасување, заштита од пожари, воени разурнувања и природни катастрофи;
  - движење на лица со посебни потреби;
  - урбано зеленило и озеленетост;
- Отсуство на финансиски вложувања што доведува до слаб социо-економски развој,
- Стагнација на нивото на животен стандард на локалното население и жителите од Општината,

5.0. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

5.1. Географска положба

Општина Велес припаѓа на Вардарскиот плански регион кој се простира во централниот дел на Република Северна Македонија и го опфаќа средното сливно подрачје на реката Вардар, долните теченија на притоците Брегалница и Црна Река и крајниот западен дел од Овчеполе.

Општина Велес (Слика бр.6) се наоѓа во средишниот дел на Република Северна Македонија и зазема мошне поволна геопрометна положба во однос на главните магистрални сообраќајници: Велес – Штип – Кочани – Делчево – Бугарија, Велес – Скопје, Велес – Битола, Велес – Гевгелија – Грција. Се наоѓа на надморска височина од 150 до 260 m со површина на целата велешка околина од 1552 km².

Самата Општина Велес зафаќа површина од 427,45 km². Од сите страни е заградена со ниски ридови кои ја одвојуваат од Овче Поле на исток и од Хашката Котлина на запад. На запад се ридовите Гроот (675m) и Баир (461m), додека на исток се Св. Илија (565m), Кршла (420m) и Барјаче (448m). На север преку Таорската клисура на реката Вардар е поврзана со Скопската котлина додека на југ со Велешката клисура е поврзана со Тиквешкијата.

Слика бр.6: Местоположба на општина Велес

5.2. Релјефни и геолошки карактеристики

Преку својата местоположба во Општината јасно се дефинирани рамничарски терени (во сливот на реката Тополка и во Повардарие), падинските терени (во Повардарие и во сливот на реката Бабуна со удел од 43,2 %), брановидно ридските терени (по сливот на Отовичка Река и во средниот тек на реките Бабуна и Тополка) и планински терени воглавно се среќаваат во сливните подрачја на реките Бабуна и Тополка.

Подрачјето на Општина Велес припаѓа на српско - македонската геотектонска маса. Го сочинуваат геолошки формации на алувиум кои потекнуваат од периодот на квартер и геолошки формации на песоци, чакали и кристалести шкрилци, кои потекнуваат од периодот на неоген - плиоцен.

Во пошироката околина на локацијата, возвишенијата на југоисточниот обод на котлината се изградени од карпи на високо кристалести карпи-гнајсеви, кои имаат најшироко распространување во овој дел на масивот на Јакупица. Тие се јавуваат во вид на неправилни зони и маси, по боја се темносиви, среднозрнести и составени се од кварц, мусковит, фелдспати, епидот и сл., а на места мусковитот е заменет со биотит без одредена закономерност

5.3. Педолошки карактеристики

Според педолошките анализи, почвата на локацијата спаѓа во Класата на неразвиени хидроморфни почви, односно почвен тип на алувијална почва (флувиосол). Локацијата се наѓа во втората, централна зона на оваа класа почва.

Тоа се современи речни наноси со слоеви. Процесите на педогенезата се многу слабо изразени поради младоста на наносите или поради тоа што седиментацијата преовладува над педогенезата. Тие постојано се обновуваат и подмладуваат со нови количини речни наноси. Овие почви не претставуваат само прост седимент, што служи како супстрат, во кој се појавува иницијална фаза во генезата на некои почви. тие уште при самото таложење покажуваат карактеристики на секоја почва, содржат хумус, органоминерални комплекси, глинени минерали и биогени елементи, понекогаш имаат структура и се одликуваат со плодност. Имаат двојно потекло, тие произлегуваат од почвите и од супстратите (реголитите) на речниот слив, што се еродирани и со речните води наталожени во алувијалните почвина речните тераси. Суспендираниот материјал што го носи Тополка, чии води одвреме на време се изливаат се таложи во плавните тераси. Поради тоа алувијалната почва покажува голема хетерогеност на своите својства, како по длабочина на профилот, така и во хоризонтален правец. Исто така оваа почва се карактеризира и со слоевитост при што слоевите немаат генетска врска еден со друг и се настанати независно еден од друг и во различно време. Колку се подлабоки, толку се и постари.

5.4. Хидролошки карактеристики

Општина Велес ги опфаќа подрачјата на поголемите водотеци Бабуна, Тополка и Отавица, кои заеднички припаѓаат на сливот на реката Вардар. Геолошкиот состав, слабиот вегетациски покривен слој и неправилното користење на земјиштето предизвикале голем дел од општината да биде зафатен со ерозивни процеси. Вкупната годишна продукција на ерозивен нанос изнесува 688 000 m³. Ерозивните процеси предизвикуваат голема загуба на плодно земјиште, осиромашување на подлогата и појава на оголени, суви и ненаселени предели.

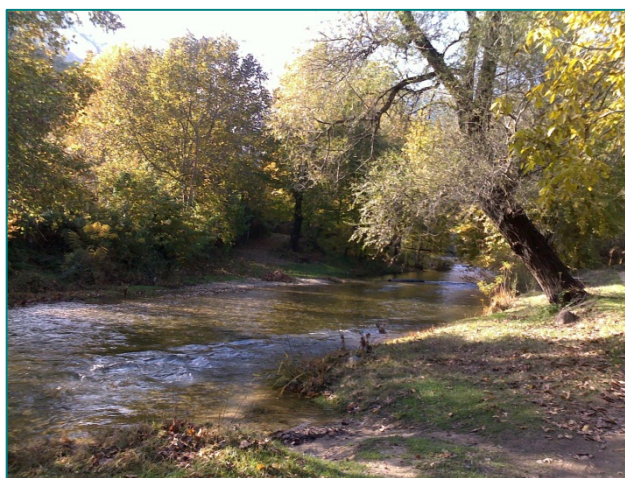

Табела 2: Водостој на Вардар по месеци во 2018

Река/Општина	Месечен максимален и минимален водостој во см												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ВАРДАР													
Велес	М	90	210	210	170	130	100	100	80	90	75	100	80
	м	50	50	100	118	100	70	60	48	30	28	35	45

Река Бабуна

Реката Бабуна е прогласена за карактеристичен пејсаж од Советот на Општина Велес, но се соочува со узурпација на државно земјиште на нејзиното крајбрежје и диво изградени викенд куќи кои ја нарушуваат животната средина што претставува голем проблем во општината.

Слика бр.7: Река Бабуна

Езеро „Младост“

Во општина Велес вештачката акумулација езеро “Младост”, е лоцирано северно од градот Велес, на земјиште кое е во сопственост на Република Северна Македонија (Слика бр. 8)

Слика бр.8: Езеро Младост

Системите за водоснабдување во општината користат води од главните водотеци Вардар (годишен просечен протек - 83,1 m²/s), Бабуна (4,65 m²/s), и Тополка (2,41 m²/s), од вештачкото езеро Младост – река Отовица (1,31 m²/s) како и води од подземни извори и чешми. Останатиот непосреден слив во реката Вардар од левата страна изнесува 1,31 м³/с, а од десната страна 0,3 м³/с.

Водоснабдувањето на градот Велес е главно од хидросистемот Лисиче, со исклучок на летните месеци кога водоснабдувањето е од бунарите покрај реката Вардар. Со довршување и доизградба на овој хидросистем треба да се задоволат потребите за вода за пиење на градот како и на осум рурални населби. Заводот за здравствена заштита во Велес се грижи за испитување на квалитетот на водата за пиење од градската мрежа, бунари, селски водоводи и на месечна база се испитуваат околу 80 примероци за бактериски и физичко хемиски параметри.

Карактеристично е тоа што водата од голем број од селските чешми, водоводи и бунари е бактериски и хемиски неисправна, додека водата од градската мрежа е со добар квалитет.

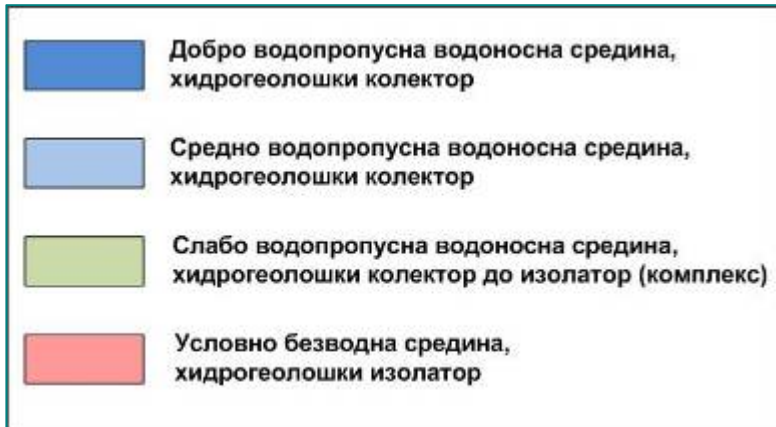
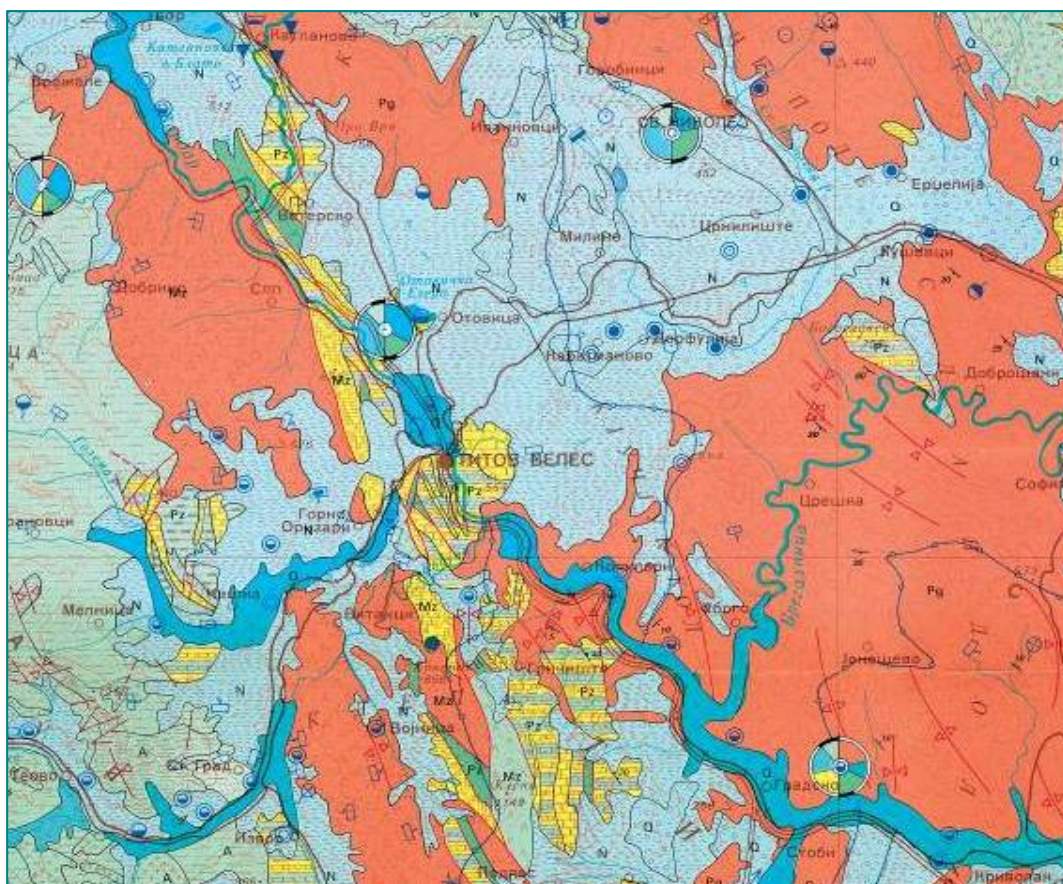
Не е извршено проучување на подземните води а според длабочината на ископаните и дупчени бунари се констатира дека нивото на подземните води во непосредна близина на водотекот на реката Вардар се движи од 0,80 – 1,5 m под површината на земјата.

На територијата на општината регистрирани се 196 извори од кои 68% се со издашност до 1 л/сек. 35% од 1-10 l/сек, а само 2 се над 10 l/сек или 19.223 m³/ден. од кои на изворите до 1 л/сек. вкупната издашност е 45,23 l/сек од 1-10 l/сек 145,23 е на изворите над 10 l/сек издашноста им е 32,02 l/сек. Најбогати терени со извори се контактните делови меѓу кристалестите и карбонатните маси и тоа: Ветерско - Велес - Гранчиште - Крушевица, Чашка - Извор .

Терени со сиромаштво на извори се флишните седименти кои го зафаќаат просторот кај Иванковци, Кочилари, Градско, Сл'п, Витаници - Владилковци како и кристалестите шкрилци претставени со гнајсеви и микашисти на терените Нежилово-Богомила-Оморани, Дреново-Степанци-Алдинци.

Загадувањето на површинските води на територијата на општина Велес, пред сè на реката Вардар, е резултат на емитирање на индустриски и комунални отпадни води. Употребата на загадени површинските води за наводнување на земјоделски површини предизвикува долготрајно загадување на почвата и подземните води, што пак резултира во навлегување на полутантите во синцирот на исхрана.

Хидрогеолошка карта на подрачјето е дадена на Слика бр.9.

Слика бр.9: Хидрогеолошка карта на подрачјето на општина Велес

За целосно искористување на постојниот хидролошки потренцијал на водотеците во ВП „Среден Вардар“ изградени се акумулациите „Младост“ на река Отавица и „Лисиче“ на реката Тополка. Водите од акумулацијата „Младост“ се наменети за наводнување на земјоделските површини во Велешко.

Податоците за нивото на подземните води се движи 4-6 метри под нивото на теренот.

5.5. Воздух

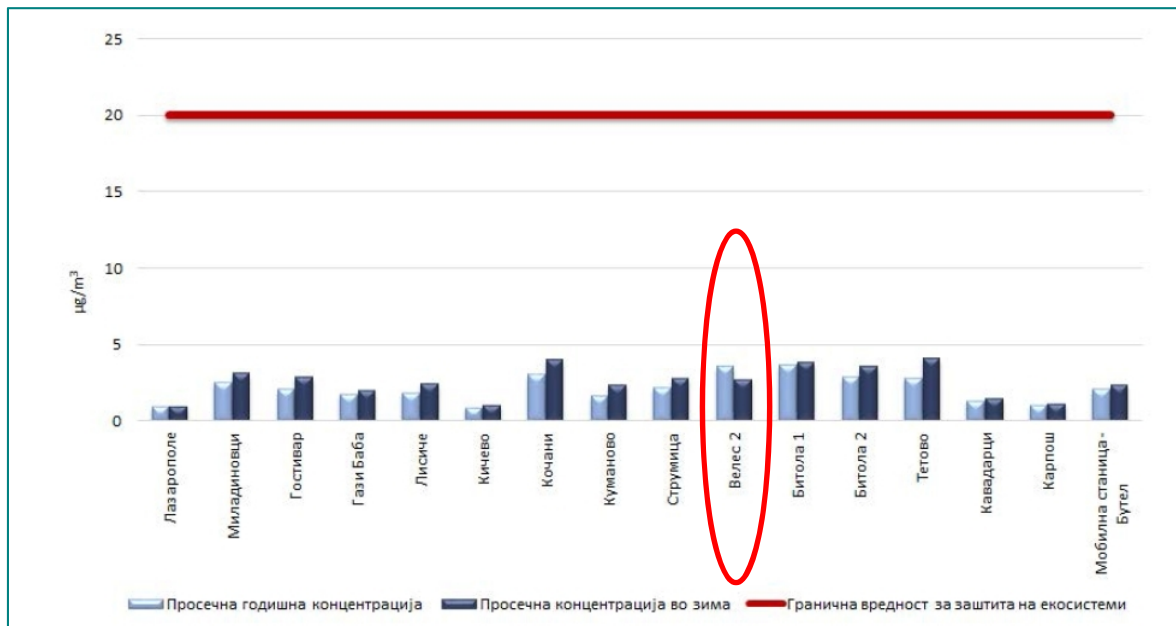
Во Република Северна Македонија мониторингот на квалитетот на амбиентниот воздух го вршат Министерството за животна средина и просторно планирање, кое управува со Државниот автоматски систем за квалитет на воздух, како и Институтот за јавно здравје (ИЈЗ) со Центрите за јавно здравје во Скопје и Велес. Дополнително, мониторинг на квалитетот на воздухот го вршат и поедини инсталации кои имаат обврска согласно барањата на ИСКЗ дозволата.

Автоматските мониторинг станици за квалитет на воздух вршат мониторинг на следните загадувачки супстанции:

- сулфур диоксид;
- азот диоксид;
- јаглерод моноксид;
- озон;
- суспендирани честички со големина до 10 микрометри (PM10);
- суспендирани честички со големина до 2,5 микрометри (PM2,5);
- бензен, толуен, етил-бензен, орто и пара ксилен (BTEX).

Податоци за Велес има само за загадувачите сулфур диоксид, азот диоксид, јаглерод моноксид и озон.

SO₂

Слика бр.10: Просечни годишни концентрации за сулфур диоксид за 2018

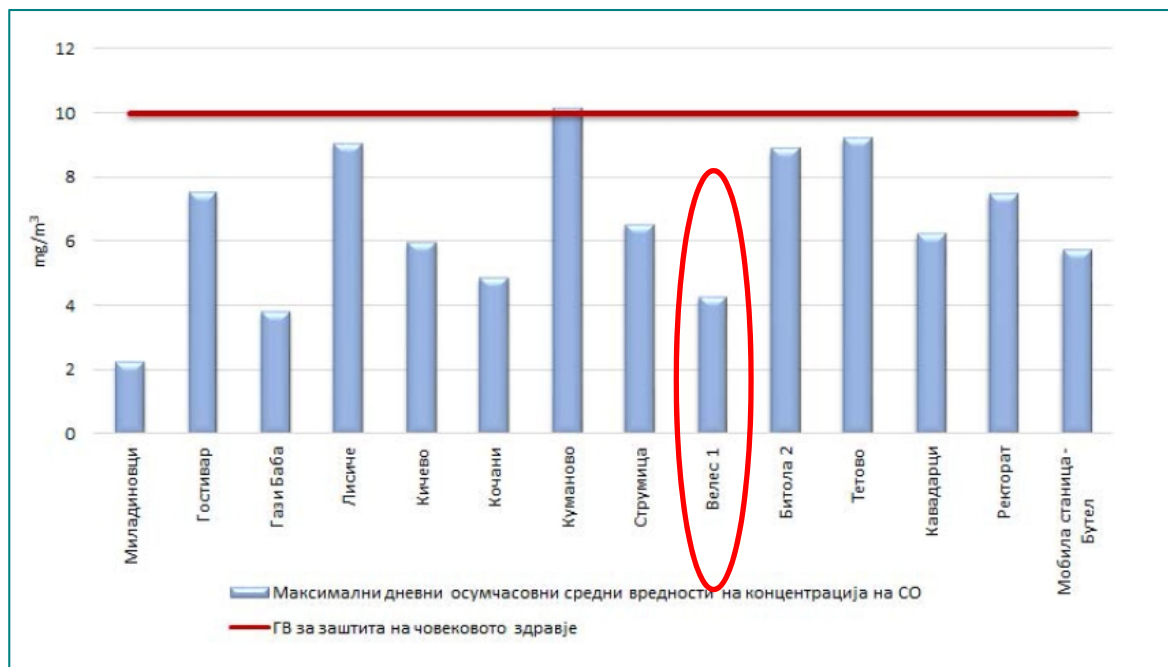

NO₂

Слика бр.11: Просечни годишни концентрации за азот диоксид за 2018

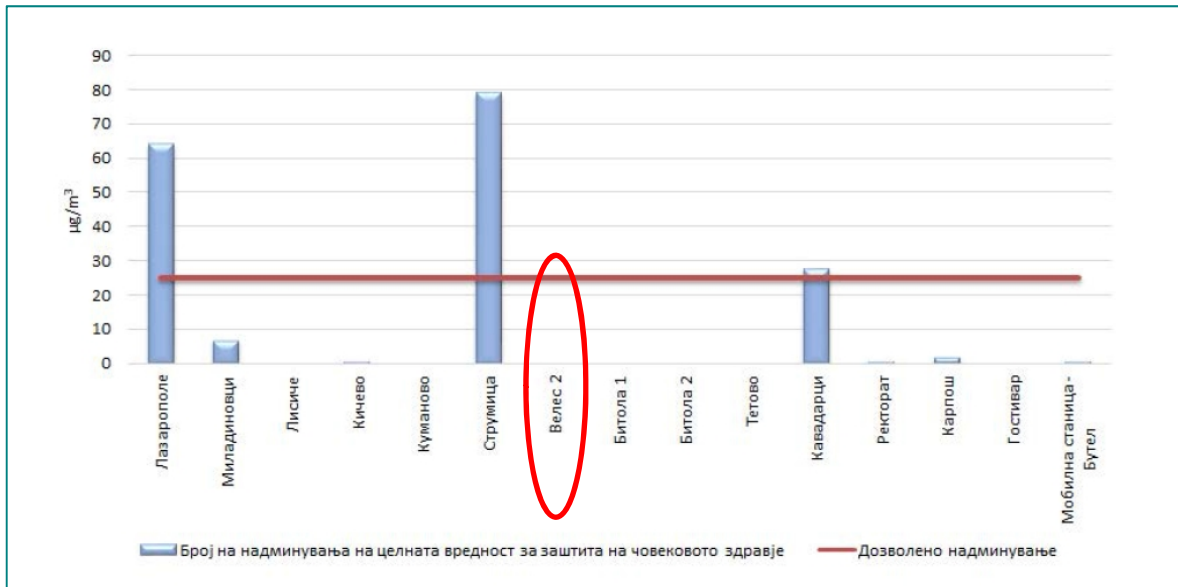
CO

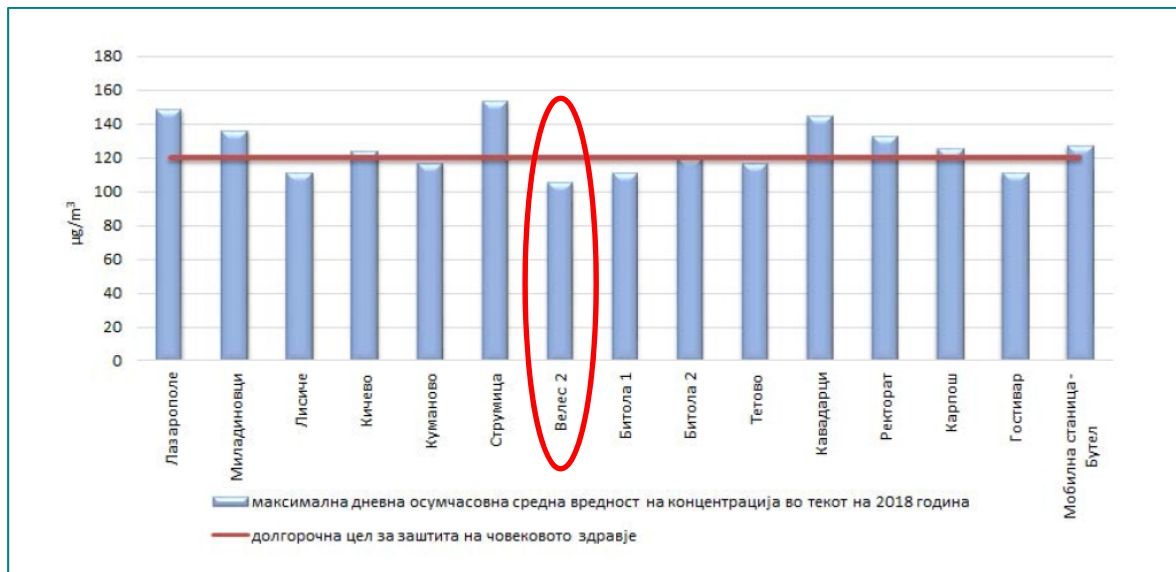
Слика бр.12: Максимални дневни осумчасовни средни вредности на концентрации на CO за 2018

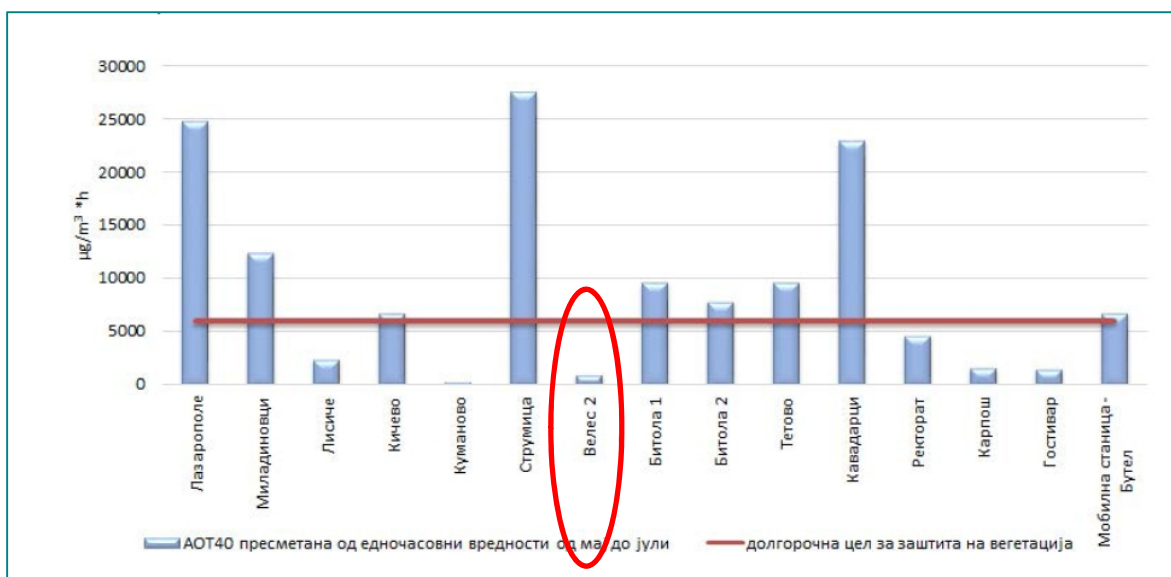
Озон

Слика бр.13: Озон – број на надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје за 2018

Слика бр.14: Озон – максимална дневна осумчасовна средна вредност на концентрација во текот на 2018

Слика бр.15: Озон – надминување на долгорочната цел за заштита на вегетацијата во 2018

AOT40 изразен во ($\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{часови}$) значи збирот од разликата меѓу часовните концентрации поголеми од $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (= 40-ти делови од милијардата) и $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ во текот на анализираниот период мај-јули. Притоа, се земаат предвид едночасовни вредности измерени секој ден во период меѓу 8:00 часот наутро и 20:00 часот навечер според Средноевропско време, кога има најголема сончева радијација.

5.6. Отпад

Во градот Велес за собирањето на отпадот се грижи комуналното претпријатие (ЈП “Дервен” – Р.Е. Комунална хигиена). Комунална хигиена собира и транспортира отпад од индивидуалните станбени површни, корисните површини на правните лица до финално отстранување на отпадот во депонија.

Организирано собирање на комуналниот отпад е застапено само во Град Велес (44.000 жители) и населените места Башино село, Чолошево, Горно и Долно Оризари и Дурутовец. Во сите останати рурални населби во општината нема организирано собирање и одведување на комуналниот отпад. Комуналниот отпад кој организирано се собира од градот Велес, како и инертниот отпад од индустријата, се носи на градската депонија која не ги исполнува стандардите за санитарна депонија, а се наоѓа на левиот брег на реката Вардар, 6km североисточно од градот, веднаш до магистралниот пат Велес-Штип.

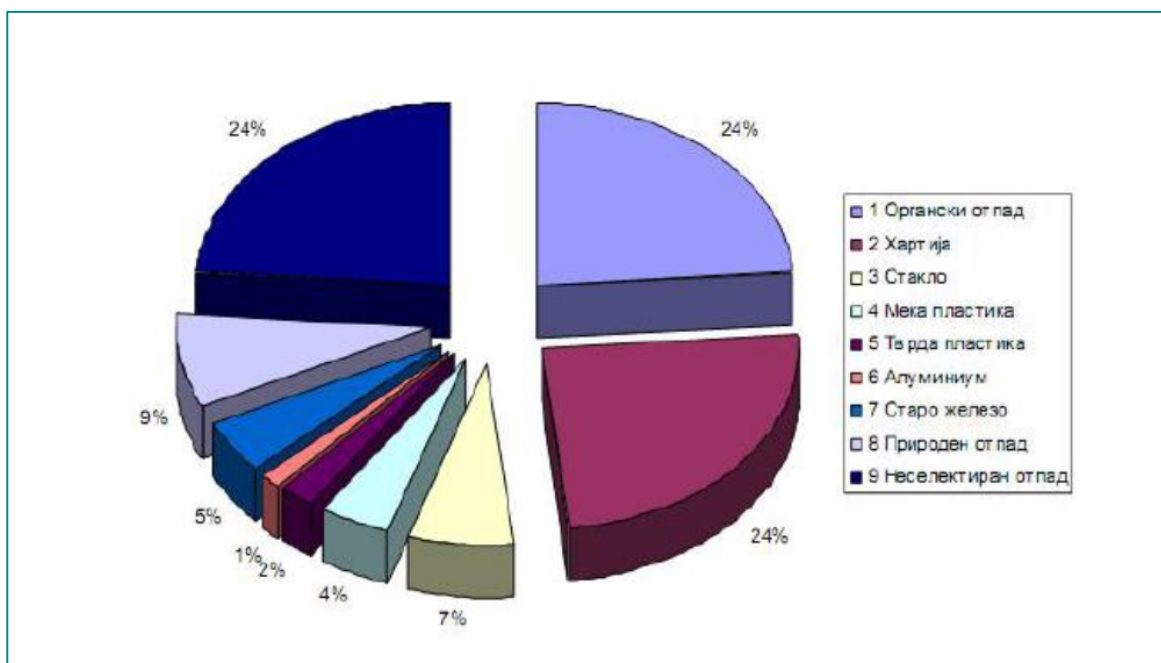
Бидејќи геолошкиот состав на земјиштето под депонијата е слабо водопропустлив не дозволува создавање на поголеми подземни издани, поради што локацијата на депонијата може да се оцени како безбедна. Загадувањето на воздухот настанува и поради разнесување на честички од депонијата од ветер, како и од гасовите кои се создаваат во депонијата. Депонијата се одликува со постојана опожареност, која го загадува воздухот со многу токсични материји. Настанатиот филтрат претставува опасност за загадување на реката Вардар и околното земјиште. Покрај оваа депонија, во општината се регистрирани и голем број на диви, нерегуларни депонии, како во руралните населби, така и во околината на градот Велес и целата општина. Помалите места не се опфатени со организирано собирање на отпадот, па локалното население го фрла во близина на речните корита, суводолиците и други површини, па при дождови или надоаѓање на реките голем дел од овој отпад, преку локалните водотеци завршува во реките.

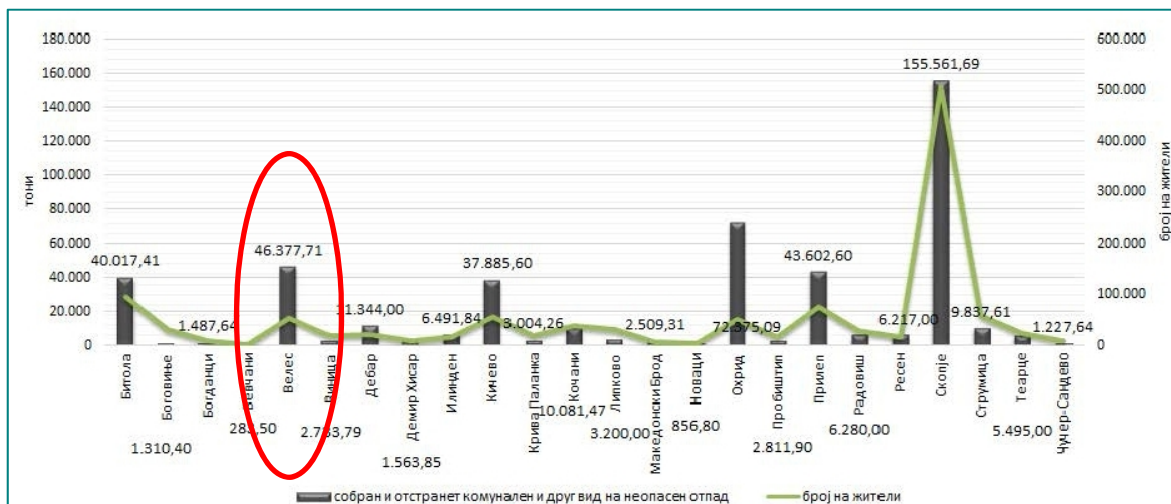
Табела 3: Диви депонии и нивни карактеристики во градот Велес и останатите населени места

Населено место	Одалеченост од центарот на градот	Бр. на диви депонии	Карактеристики
Бузалково	12 км	Да	Оградена, формирана без соодветна документација, се користи од страна на жителите, има организирано локално собирање на отпад од приватно лице.
Долно Караслари	9 км	Да	Помала од 1 ха
Иванковци	20 км	Да	Помала од 1 ха
Клуковец	16 км	Да	/
Кумарино	9 км	Да	Помала од 1 ха
Мамутчево	10 км	Да	Помала од 1 ха
Новачани	9 км	Да	Мали незначителни депонии
Отовица	8 км	Да	Во суводолица, опасност за Езеро Младост. Се санира до крај на 2013г.
Раштани	4 км	Да	Во борова шума. Се санира до крај на 2013г.
Сливник	15 км	Да	Помала од 1 ха
С'лп	15 км	Да	Помала од 1 ха
Сујаклари	12 км	Да	Во суводолица, опасност за Езеро Младост. Се санира до крај на 2013г.
Чолошево	5 км	Да	Помала од 1 ха
Црквино	9 км	Да	Помала од 1 ха

Различните анализи на создадениот комунален отпад правени во рамките на различни проекти покажуваат количина на создаден комунален отпад од околу 60 t дневно или 1,2 kg/дневно од секој жител кој е опфатен со услугите на комуналното претпријатие и застапеност на фракции во комуналниот отпад

Слика бр.16: Состав на комуналниот отпад во Општината

Слика бр.17: Пријавен, собран и транспортиран комунален и друг вид на неопасен отпад во одредени општини во 2018

5.7. Сеизмички карактеристики

Во однос на сеизмолошката активност на теренот, општина Велес спаѓа во Вардарска сеизмогена зона, односно терени изложени на чести и силни земјотреси. Земјотресите потекнуваат како од оддалечени епицентрални жаришта (Пехчевско, Скопско и Валандовско) така и од локални епицентрални жаришта. Малата територија на општината се карактеризира со сеизмолошка активност со јачина од VII° според MCS, освен југо-источниот дел од Градско до Негорци, каде сеизмолошката активност се карактеризира со јачина до VIII° по MKS.

Во периодот од 1900-1976 година се случиле и 13 земјотреси од локален карактер со јачина од 5-60 по M_{CS}. Локалните земјотреси жаришта, т.е. нивните епицентри, според досега случените земјотреси се јавуваат јужно и северно од градот, меѓу селата Војница, Голозинци и Врановци, како и во околината на Габровник и Богомила. За период од 15.1.1973 - 27.05.1974 - регистрирани се 88 потреси со интензитет под најмалиот степен на MCS, што значи дека тие се случувале во еден сеизмокативен слој на земјината кора под подрачјето на општина Велес на длабочина од 2-30km и на оддалеченост до 5km.

Пресметаниот најдолгорочен степен на интензитет на земјотресите кои се очекуваат за подрачјето на општина Велес со одредена погрешка, за поголемиот централен и источен дел изнесува 80 по MCS, а во помалиот западен дел до 70 по MCS (Слика бр. XX).

Во ПРИЛОГ 4 дадена е сеизмичка карта на подрачјето на општина Велес со соодветна легенда

5.8. Климатски карактеристики

Во општината преовладува измената умерено - континентална клима, но во однос на врнежите па и на температурата на воздухот во одредена мера се добиваат карактеристики и на модифицирана медитеранска клима. На високите планински масиви изразено е влијанието на планинската клима.

Подрачјето се карактеризира со континентална клима врз која е евидентно влијанието на медитеранската клима кое продира по течението на реката Вардар што е особено приметливо кога се зборува за врнежите, иако може да се зборува за нарушено медитеранско климатско влијание бидејќи главниот максимум не е во есен туку во пролет и тоа во месец мај.

Температурните влијанија покажуваат различни вредности во однос на надморската височина. Средната годишна температура во долината на Вардар изнесува 13,5°C, на надморска висина од 400 м. таа има вредност од 13°C, на 650 м.н.в. 12°C, на 1.000 м.н.в. 10°C, на 1.500 м.н.в. 7°C. Најстуден месец во годината е јануари со просечна месечна вредност од 1,8°C, која температура се намалува со зголемувањето на м.н.в., а најтопол месец е јули со просечна вредност од 24,4°C, која исто така опаѓа со надморската височина. Апсолутно максималната температура е 42° С, вредност повисока од 40° С се јавува еднаш на 4 години, а вредност повисока од 35° С, секоја година. Овој висок топлотен режим во Велешко се манифестира и преку зголемената зачестеност на појава на летни тропски денови. Во зимскиот период, поради честите продори на ладни континентални воздушни маси од север, има појава на ниски температури на воздухот.

Режимот на врнежите во Велешкото подрачје е под медитеранско климатско влијание, со поголема количина во ладниот, а помала во топлиот период од годината. Врнежите на подрачјето покажуваат голема неуедначеност. Практично, во се издвојуваат две зони во кои промената на годишните врнежи со височината е различна. Првата зона го опфаќа просторот источно и западно од Вардар до граничната линија која се пружа паралелно со Вардар почнувајќи од Р'левци преку Сливник, Горни Раковец, Долни Раковец до Буселци, потоа на ЈЗ преку Ново Село, Стари Град, Мартулци до Ореов Дол. Просечната годишна сума на врнежи изнесува на: 500 м.н.в. -700мм, на 800 м.н.в. 800 мм на 1.150 м.н.в. 900мм, на 1.500 м.н.в. 1.000мм и на 1.800 м.н.в. 1.100мм. Просечната годишна сума изнесува 427мм воден талог. Најсушни се јули, август и септември, во кои средната месечна количина изнесува од 23 до 27 мм. Најврнежливи месеци се мај, ноември и декември со средно месечна сума од 50 до 60 мм. По однос на деновите, тука годишно има 96 врнежливи денови, но во поедини години тие се движат во граници од 63 до 112.

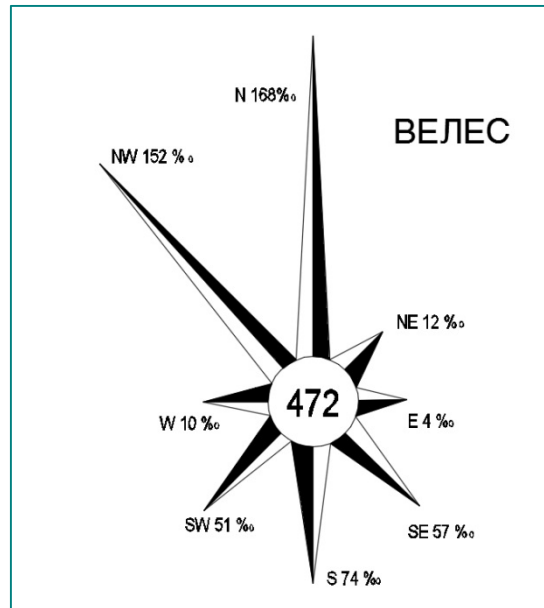
Врнежите во ова подрачје се главно од дожд, но во зимските месеци се јавува и снег. Тука просечно се јавуваат 13 дена со снег, а во поедини години од 3 до 32 дена, кои се јавуваат од ноември до април, но главно се ограничени на трите зимски месеци. Годишно се јавуваат 23 денови со снежен покривач, а во поедини години се движи помеѓу 3 до 78 денови.

Максималната височина на снежниот покривач забележана во јануари 1963 година изнесува 93 см.

Режимот на ветровите во Велешкото подрачје е доста условен со орографската положба на терените. Ветровите се јавуваат од сите правци, меѓутоа, преовладуваат од северниот и СЗ правец. Северниот ветер се јавува со просечна честина годишно од 168% и средна годишна брзина од 2,7 м/сек. Северозападниот ветер се јавува со годишна честина од 152%, и средна годишна брзина од 2,9 м/сек со максимум, во месец јули и минимум за ноември. Просечната годишна честина на тишините изнесува 427%. Просечната годишна облачност изнесува 4.7 десетини, со максимум во јануари, средно 6.7 десетини и минимум во август, средно 2.1 десетини. Средно годишно има 111 ведрни денови со максимум во август 19.6 и минимум во јануари 4.2 денови. Има 88 облачни денови со максимум во декември 14.1 и минимум во јули и август 1.4 денови.

На Слика бр.18 дадена е ружата на ветрови на разгледуваното подрачје.

Слика бр.18: Ружа на ветрови

Маглата во ова подрачје не честа појава и се јавува воглавно во ниските делови на речните долини, особено покрај вардар и тоа од септември до април, а особено во зимските месеци. Средно годишно се забележани 13 денови магла, но во некои години бројот на магливи денови се движел од 3 до 25.

Росата како појава се јавува преку целата година, но со најголема зачестеност се јавува во раната есен и доцната пролет. Средно годишно има 44 денови со роса.

Градот се јавува инцидентно и како појава прердизвикува големи штети во земјоделието, особено во лозарството и овоштарството. Просечната годишна релативна влажност изнесува 68% со максимум во декември и јануари 82% и минимум во јули и август 54%.

5.9. Културно наследство

Во Република Северна Македонија застапени се 74 елемента од природата, со површина од 187.770ha, или 7,11% од вкупната површина на целата територија. Таа поседува богато културно наследство со историски и уметнички вредности. Евидентирани 11.200 споменика на културното наследство.

Во Општина Велес постојат неколку локалитети кои говорат за животот на луѓето на ова подрачје низ милениумите. Најпознати се месноста Пешти со пештерата Макаровец стара од 70 000 – 10 000 пред н.е., локалитетите од железно време во селото Долно Оризари и село Иванковци, остатоците од градот Стоби кој изобилувал со монументални раскошни градби, театар, базилики, прекрасни мозаици и други градби.

Слика бр.19: Стоби – антички театар

Слика бр.20: Пешти – пештера
Макаровец

Спомен куќа на Коста Солев – Рацин - целосно реставрирана во 1962 година, во спомен куќата на Рацин денеска се наоѓаат негови оригинални ракописи и голем број други спомени за неговиот живот и дело.

Спомен куќа на Васил Главинов - Спомен куќата на првиот пропагатор на социјалистичките идеи во Македонија Васил Главинов, денес е музеј посветен на неговиот живот и дело. Куќата се смета за еден од најубавите белези на старата велешка архитектура.

Спомен куќа на Јордан Хаџи-Константинов Џинот - Куќата на еден од најзначајните македонски просветители и преродбеници Јордан Хаџи Константинов-Џинот е изградена на левата страна на реката Вардар, во велешкиот сокак. Поради специфичната староградска архитектура и историското значење на куќата на еден од најголемите преродбеници, Министерството за култура и Заводот за заштита на спомениците на културата оваа куќа ја прогласија за споменик на културата. Општина Велес тековно работи на реставрација на куќата која ќе биде претворена во спомен музеј посветен на животот и делото на Јордан Хаџи Константинов-Џинот

Градски саат- Изградена во првата половина на XVI век, кулата во централното градско подрачје служела како осматрачница за отоманските власти. Кон крајот на XVIII век, во периодот на преродбата во Велес, кулата била претворена во градски саат. Со својата специфична архитектура, оваа градба од камен со раскошен врв денес е неодминлив симбол на Велес, присутен и на грбот и знамето на градот.

Спомен костурница - Импозантниот споменик изграден во 1979 година веднаш над влезот во Велес, од неговата десна страна, е вечен дом на стотина велешки борци кои во втората светска војна загинаа за остварување на вековниот сон за слобода на македонскиот народ. На вкупна површина од 220 м², преку една композиција составена од пет слики, авторот ја насликал историјата на македонскиот народ од Илинденската епопеја преку социјалните превривања меѓу двете светски војни, периодот на народно ослободителната војна и сенародното востание, се до победата над фашистичкиот окупатор, повоената изградба на Македонија и слободата како врвна придобивка

Споменик на Гемиџиите - На левиот брег на реката Вардар, на уредено плато на кејот се издига споменикот посветен на Гемиџиите. Споменикот е поставен во чест на големиот јубилеј „100 години Илинденско востание - 100 години македонска државност“. Импозантниот споменик висок, претставува сплет од 12 зраци што ги

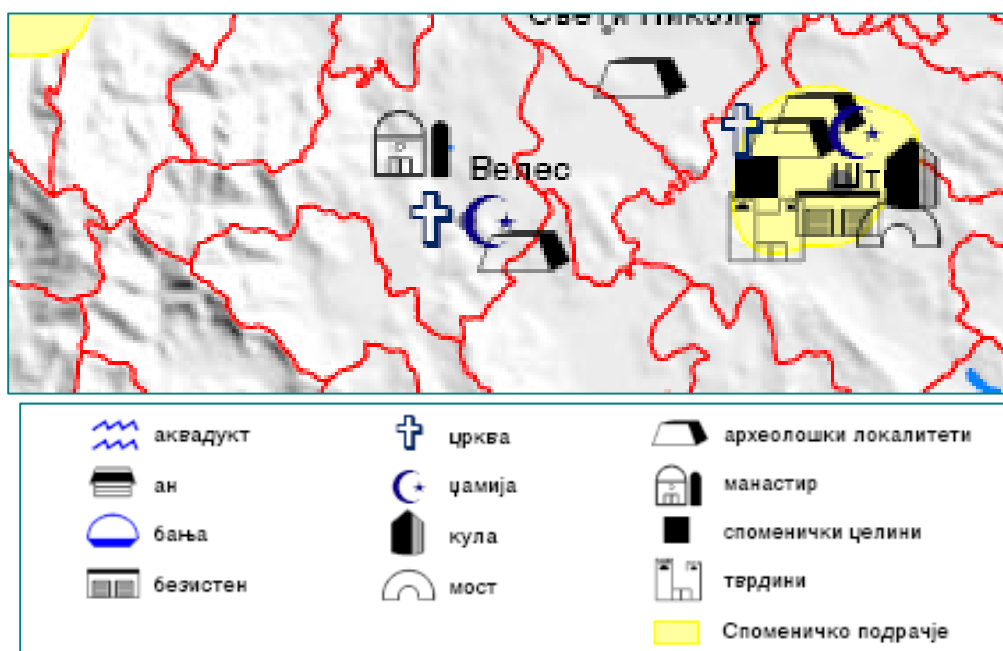
симболизираат дванаесетмината Гемиџии, кои во предвечерјето на Илинденското востание ги извршија познатите Солунски атентати, во обид да го свртат вниманието на Европа кон македонското прашање. Крај споменикот е поставена плоча со имињата на гемиџиите на која е испишана нивната историска порака „Се архиме за Македонија“.

Споменик на Панко Брашнар - Со пропорционална фигура споменикот го отликува делото на големиот македонски револуционер и прв претседател на Президиумот на АСНОМ, Панко Брашнар. Идејата на скулптурата е да покажува повеќе фази од животот и делото на Панко Брашнар.

На подрачјето на средновековен Велес евидентирани се (до сега) пет сакрални објекти, од кои до денес се сочувани три:

- Манастирот “Св.Димитрија” кој е сместен источно, во подножјето на ридот на кој е изградена средновековна тврдина или јужно од денешниот град. Архитектурата говори дека датира од XIV век за време на турското владеење е уништен, за да биде повторно обновен кон средината на XIX век од Петар Здравев од Велес.
- Црквата “Св.Никола” се наоѓа јужно од манастирот на стрмни падини во карпите непосредно под средновековната велешка тврдина. Се смета дека е живописна во почетокот на XIV век, денес е обновена.
- Црквата “Св.Недела” се наоѓа во северозападниот дел на средновековниот град и нејзината позиција е доминантна. Во турскиот период е уништена, а денес е обновена.
- Црквата “Св.Архангел” не е лоцирана и идентификувана, а му припаѓала на манастирот “Св.Архангели” од Призрен.
- Внатре во велешката тврдина на највисоката позиција на акрополата, евидентирани се темели од еднокорабна црква сидана со малтер.

На Слика бр.21 даден е приказ на културно историското наследство во разгледуваното подрачјето на општина Велес.

Слика бр.21: Извод од ПП на РСМ - Културно историското наследство во разгледуваното подрачје

На просторот дефиниран со границата на планскиот опфат во овој плански документ не постојат постојни споменички целини, градби од културно-историско значење и културни предели.

5.10. Флора и фауна

Најголемиот дел од земјиштето во Велешката Котлина се користи за земјоделски цели или е урбанизирано. Поради тоа нема појава на богат диверзитет.

Веgetацијата во овој регион главно е со субмедитерански топло-континентални карактеристики. Шумските заедници се претставени со листопадни шуми од даб (*Quercus*), особено дабот благун (*Quercus pubescens*) кој е еден од доминантно застапените родови во шумите на ова подрачје; бука (*Fagus*); габер (*Caprinetum*) со посебна застапеност на белиот габер (*Caprinus orientalis*).

Шумите во овој регион се многу деградирани и на места целосно уништени. Ливадските заедници се претставени со ксерофилни и ксероморфни растенија, вглавни треви од родовите *Stipa*, *Festuca*, *Poa* и др. Застапени се и едногодишни и повеќегодишни ефемерни растенија: *Tulipa*, *Valeriana Tuberosa*, *Crocus reticulatus*.

Загрозени флористички видови во велешкиот регион се: *Castanetum sativae macedonicum*, *Quercus-Carpinetum orientalis macedonicum*, видови што се загрозени на целата територија на Република Северна Македонија, односно не постојат загрозени видови специфични само за овој регион.

Слика бр.22: *Crocus reticulatus*

Слика бр.23: *Valeriana tuberosa*

Фауната во велешкиот регион е претставена со следните видови:

а) Цицачи: елен (*Cervus elaphus*), дива свиња (*Sus scrofa*), срна (*Capreolus capreolus*), кафеава мечка (*Ursus arctos*), лисица (*Vulpes vulpes*), полски зајак (*Lepus europaeus*), верверица (*Sciurus vulgaris*), еж (*Erinaceus europaeus*);

б) Птици: обичен глувчар (*Buteo buteo*), среден шарен клукајдрвец (*Dendrocopos medius*), пупунец (*Upupa epops*), ќос (*Turdus merula*), елова сипка (*Parus ater*), сипка (*Parus caeruleus*), црвеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*), гугутка (*Streptopelia*

десаосто), планински клукајдрвец (*Dendrocopos leucotos*), тетреб (*Tetrao urogallus*); црвеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*), елова сипка (*Parus ater*);

в) Влечуги: зелен гуштер (*Lacerta viridis*), живороден гуштер (*Lacerta vivipera*), шумски гуштер (*Lacerta agilis*), змија шарка (*Vipera berus*), поскок (*Vipera ammodytes*), леопардов смок (*Elaphe situla*), шумска желка (*Testudo hermanni*);

г) Водоземци: шарен дождовник (*Salamandra salamandra*), шумска жаба (*Rana agilis*), шумска крастава жаба (*Bufo vulgaris*), голема крастава жаба (*Bufo bufo*).

Слика бр.24: Зелен гуштер (*Lacerta Viridis*)

Слика бр.25: Обичен глувчар (*Buteo buteo*)

На Слика бр.26 даден е приказ на шуми и шумско земјиште во подрачјето на општина Велес.

Слика бр.26: Извод од ПП на РСМ - Шуми и шумско земјиште во разгледуваното подрачје

5.11. Демографски карактеристики

Според статистичките податоци од пописот во 2002 година, по новата територијална поделба, Општина Велес брои 55 108 жители од кои:

- 50,1% се од машки пол (27 632);
- 49,9% се од женски пол (27 476);

Има вкупно 16 959 домаќинства, вкупниот број на станови е 20 717, а просечната големина на семејство изнесува 3,25 члена и бележи тренд на опаѓање.

Има вкупно 44 820 население на возраст од 15 и повеќе години, од кои економски активни се 24 248, а неактивни 20 572 граѓани. Во општината има вкупно 16 688 невработени лица, од кои 12 053 се од град, а 4 635 од село (податоците се од Агенција за вработување на РСМ, состојба на 31.05.2005 г.);

Густијата на населеност е 129 жители /км² и најголем дел од населението (околу 45 000 жители) живеат во град Велес кој е и единствен град во Општина Велес која покрај градот има и други 28 населени места. Населени места во општина Велес: Башино село, Белештевица, Бузалково, Ветерско, Горно Караслари, Горно Оризари, Долно Караслари, Долно Оризари, Иванковци, Карабуниште, Крушје, Кумарино, Лугунци, Мамутчево, Новачани, Ново Село, Отовица, Ораовец, Раштани, Рлевци, Рудник, Сливник, С'лп, Сујаклари, Сопот, Црквино, Чолошево и Џидимирци.

Националност:

- 84,86 % Македонци (46 767)
- 4,37 % Бошњаци (2 406)
- 4,17 % Албанци (2 299)
- 3,13 % Турци (1 724)
- 1,45 % Роми (800)
- 0,98 % Срби (540)
- 0,62 % Власи (343)
- 0,42 % други (229)

Вкупно население (на возраст над 10 години) по пол и писменост:

- писмени 47 655, од кои 24 104 се мажи и 23 551 се жени;
- неписмени 1 399, од кои 406 се мажи и 993 се жени.

Структура на население (на возраст над 15 години) според школска подготовка:

- сеуште во процес на образование - 58
- без никакво образование - 1 461
- со непотполно основно образование - 6 243
- основно образование - 12 401
- со средно - 20 491
- со вишо - 1 553
- со високо - 2 770
- магистратура - 40
- докторат - 7

Табела 4: Основни показатели за развојот на општините, 2018

	Живо-родени	Умрени		Природен прираст	Бракови	
		вкупно	умрени доенчиња		склучени	разведени
Велес	519	586	2	- 67	316	43

Табела 5: Стапки на раѓања, умирања и бракови во 2018 година

	На 1000 жители					Умрени доенчиња на 1000 живородени	Мртвор одени на 100 живородени	Витален индекс (живородени на 100 умрени)	Разведени бракови на 1000 склучени
	живородени	умрени	природен прираст	склучени бракови	разведени бракови				
Велес	9,6	10,8	-1,2	5,8	0,8	3,9	0,4	88,6	136,1

Табела 6: Вкупно доселени и отселени граѓани и миграциско салдо за Република Северна Македонија, по општини, 2018

Општина	Доселени		
	вкупно доселени	доселени граѓани во рамките на Република Северна Македонија	доселени граѓани во Република Северна Македонија од други држави
Велес	187	167	3

Табела 7: Доселени граѓани на Република Северна Македонија според полот и брачната состојба, по општини, 2018

Општина на ново место на живеење	Вкупно	Пол		Брачна состојба		
		машки	женски	неженет-немажена	женет-мажена	вдовец-вдовица
Велес	167	36	131	17	127	5

Табела 8: Отселени граѓани на Република Северна Македонија според полот и брачната состојба, по општини, 2018

Општина на поранешно место на живеење	Вкупно	Пол		Брачна состојба		
		машки	женски	неженет-немажена	женет-мажена	вдовец-вдовица
Велес	168	48	120	26	130	3

Табела 9: Доселени граѓани на Република Северна Македонија според припадноста кон етничката заедница, по општини, 2018

Општина на ново место на живеење	Вкупно	Етничка припадност								
		Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	останати	непознато
Велес	167	118	15	11	12	-	4	5	2	-

Табела 10: Отселени граѓани на Република Северна Македонија според припадноста кон етничката заедница, по општини, 2018

Општина на поранешно место на живеење	Вкупно	Етничка припадност								
		Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	останати	непознато
Велес	168	129	18	5	6	2	-	7	1	-

Констатиран е значаен пораст на миграцијата од село во град до 90-тите години, а во последните десетина години има обратна миграција, особено на постара популација. Констатиран е и значаен пораст на миграција на работоспособно население од општината надвор од границите на РСМ.

5.12. Сообраќајна инфраструктура

Низ подрачјето на општината поминуваат магистрални, регионални и локални патни правци. Градот Велес и општината како целина, се поврзани со државната и меѓународната патна мрежа преку патните правци од меѓународно и национално значење Табановце-Скопје-Велес-Гевгелија и Делчево-Штип-Велес-Градско-Прилеп-Битола-Меџитлија (алтернативно Битола-Струга-Кафасан).

Железничкиот сообраќај се одвива преку железничкиот систем на Република Северна Македонија. Низ општината поминуваат железничките правци:

- магистралната пруга Табановце-Скопје-Велес-Гевгелија,
- пругата Велес-Прилеп-Битола и
- пругата Велес-Штип-Кочани.

Табела 11: Преглед на локални патишта, во километри, состојба 2018

Општина	Вкупно	Асфалт и коцка	Макадам	Земјани	Непробиени
Велес	151	51	15	15	70

Табела 12: Преглед на мостови на локални патишта, состојба 2018

Општина	Вкупно		Постојани		Привремени	
	број	метри	број	метри	број	метри
Велес	4	150	4	150	-	-

Табела 13: Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства во 2018

Општина	Видови превозни средства								
	Вкупно	мотоцикли	патнички автомобили	автобуси	товарни автомобили	влечни возила	трактори	работни возила	приклучни возила
Велес	11984	621	9969	81	791	163	87	9	263

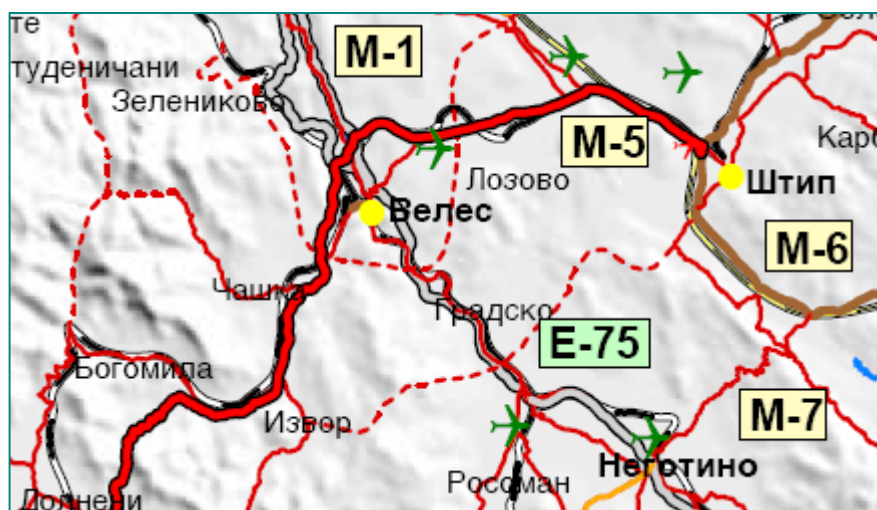
Табела 14: Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства, прва регистрација, 2018

Општина	Видови превозни средства								
	Вкупно	мотоцикли	патнички автомобили	автобуси	товарни автомобили	вечни возила	трактори	работни возила	приклучни возила
Велес	1003	125	755	6	65	7	28	-	17

Табела 15: Патни моторни возила во Велес според видот на горивото, 2018

Вид на гориво	Вкупно	Мотоцикли	Патнички автомобили	Автобуси	Товарни автомобили	Работни возила	Вечни возила	Трактори
Вкупно	11721	621	9969	81	791	9	163	87
Бензин	3810	600	3115	3	83	1	6	2
Нафта	6157	5	5138	78	688	8	155	85
Мешавина	15	9	3	-	3	-	-	-
Бензин-гас	1732	-	1713	-	17	-	2	-
Електрична енергија	7	7	-	-	-	-	-	-
Алкохол	-	-	-	-	-	-	-	-

На Слика бр. 27 даден е приказ на сообраќајната мрежа во разгледуваното подрачје.

Легенда:			
	Автопат		Воздухопловно пристаниште
	Автопат-проекција		Ново воздухопловно пристаниште
	Магистрален пат		Стопански аеродром
	Магистрален пат-проекција		Нов стопански аеродром
	Регионален пат		Спортски аеродром
	Регионален пат-проекција		
	Ознака на меѓународен пат		Пруги
	Ознака на регионален пат		Пруги-проекција
			Граничен премин

Слика бр.27: Извод од ПП на РСМ - Сообраќајна инфраструктура во разгледуваното подрачје

5.13. Хидротехничка инфраструктура

До почетокот на изминатата деценија водоснабдувањето на Велес исклучиво се базирало на користење на рени-бунари кои се наоѓаат на десниот брег на реката Вардар, во непосредна близина на градот. Основниот систем е димензиониран на капацитет од 420 l/s, од кои 300 л/с со зафаќање на површински води и 120 l/s подземни води.

Денес градот, со исклучок на летните месеци, се снабдува со вода за пиење од хидросистемот во изградба “Лисиче” преку директен времен водозафат на реката Тополка. Од овој систем, засега во експлоатација е магистралниот цевковод од водозафатот до новоизградената пречистителна станица, како и првата фаза на пречистителната станица со инсталиран капацитет од 300 l/s.

Изградената разводна градска мрежа за водоснабдување во должина од 80,5 km е застарена и предизвикува големи загуби на вода кои, заедно со потрошената вода за поливање на зелените површини и миеење на улиците, изнесува околу 29%. Од градскиот водовод вода користи и локалната индустрија.

За разрешување на проблемот на водоснабдувањето во градот во фаза на изградба е хидросистемот “Лисиче”. Овој систем е повеќе наменски и се предвидува да обезбеди:

- водоснабдување на населението на градот и на осум рурални населби;
- наводнување на 4.100 хектари земјоделски површини;
- ревитализирање на езерото “Младост” (посредно преку езерото и наводнување на дополнителни 1.800 хектари лозови и други насади);
- биолошки минимален проток на реката Тополка во текот на сушните месеци на годината.

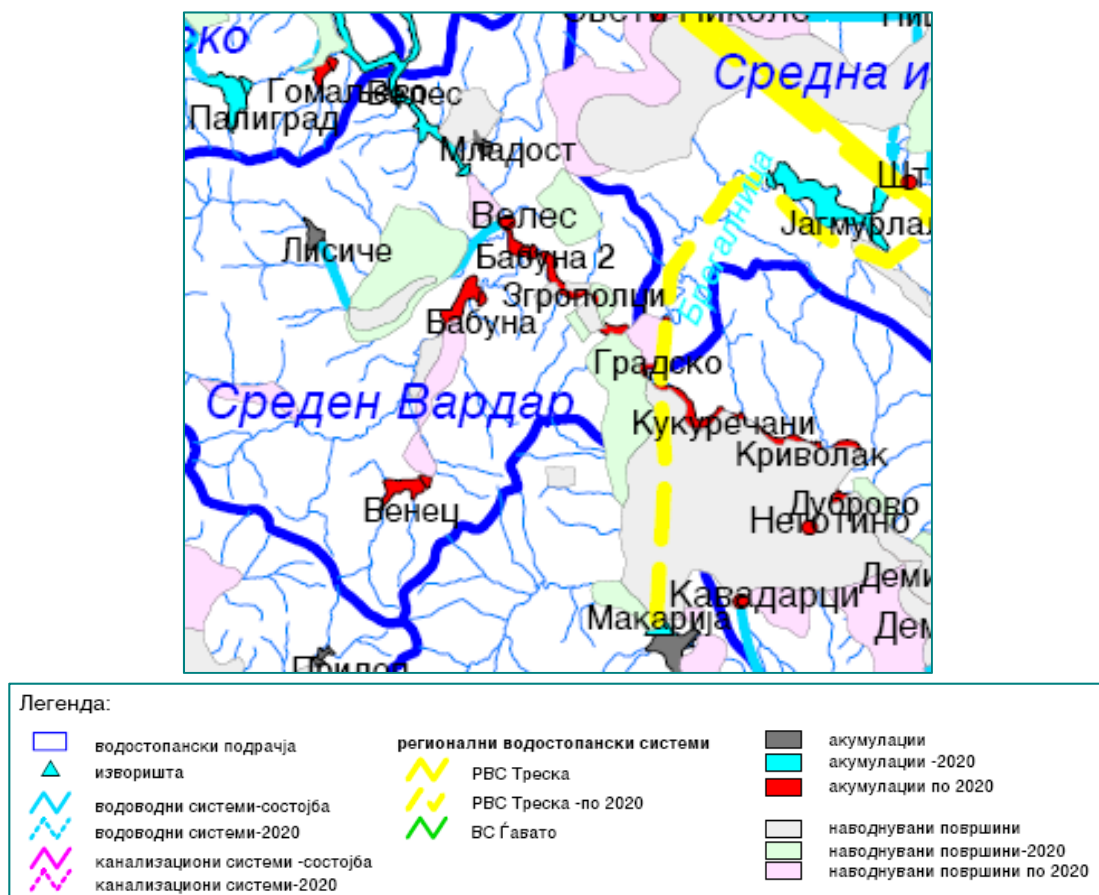
Капацитетот на акумулацијата “Лисиче” изнесува 23.000.000 м³ вода при просечен годишен природен проток на р.Тополка и Врановска Река од сса 45.000.000 м³ вода.

Во градот Велес одведувањето на комуналните отпадни води од домаќинствата и од други потрошувачи се врши заедно со атмосферските води преку постојната канализациона мрежа. Индустриските отпадни води од повеќето капацитети директно се испуштаат во реката Вардар без претходно пречистување.

За решавање на овие проблеми во тек е подготовка на проект за реконструкција и доизградба на градскиот канализационен систем, како и изградба на станица за пречистување на комунални отпадни води.

Руралните населби, освен Башино Село, Долно Караслари и делумно населбата Превалец, не располагаат со канализациони системи.

На слика бр. 28 даден е приказ на водостопанската и канализациона мрежа во подрачјето на општина Велес и непосредната околина.

Слика бр.28: Извод од ПП на РСМ - водостопанската и канализациона мрежа

5.14. Електроенергетска и телекомуникациска инфраструктура

Во Општина Велес како енергент воглавно се користи електроенергијата. На просторот на општината нема капацитети за производство на електроенергија т.ш. потребите се задоволуваат од енергетскиот систем на Република Северна Македонија.

Основната електропреносна мрежа е составена од далноводи и трансформаторски постројки од 35 и 10 KV кои се поврзани со далноводот од Скопје-Велес-Кавадарци. За трансформација од 110 KV на помали напони се користи главната трафостаница ТС 110/35/10 KV во Велес.

Преку локалниот електродистрибутивен систем со расположива разводна мрежа од 423 km се обезбедува квалитетно и стабилно снабдување со електрична енергија. Сите селски населби во општината се електрифицирани. Годишната потрошувачка на енергија во општината изнесува 128.200 MWh, додека специфичната потрошувачка по жител за потребите на домаќинствата се движи околу 980 kWh годишно.

Телекомуникациската поврзаност на општината со останатите региони на Република Северна Македонија и со странство е добра. Градот Велес располага со современа пошта која ги извршува сите поштенски работи, фиксната телефонија ја опслужува еден оператор "Т-Home".

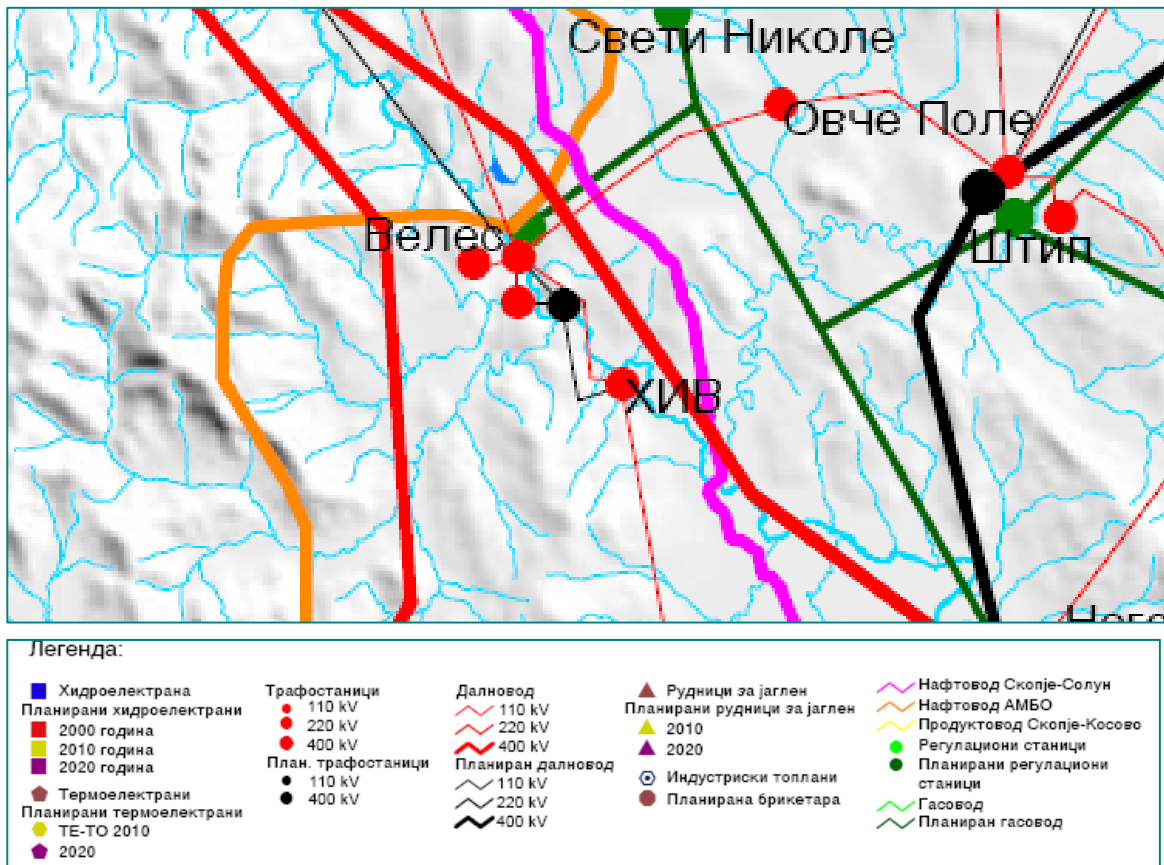
Во постојната телефонска мрежа опфатени се 19 населени места (55% од населените места) и градот Велес со густина од 25,5 приклучоци на 100 жители.

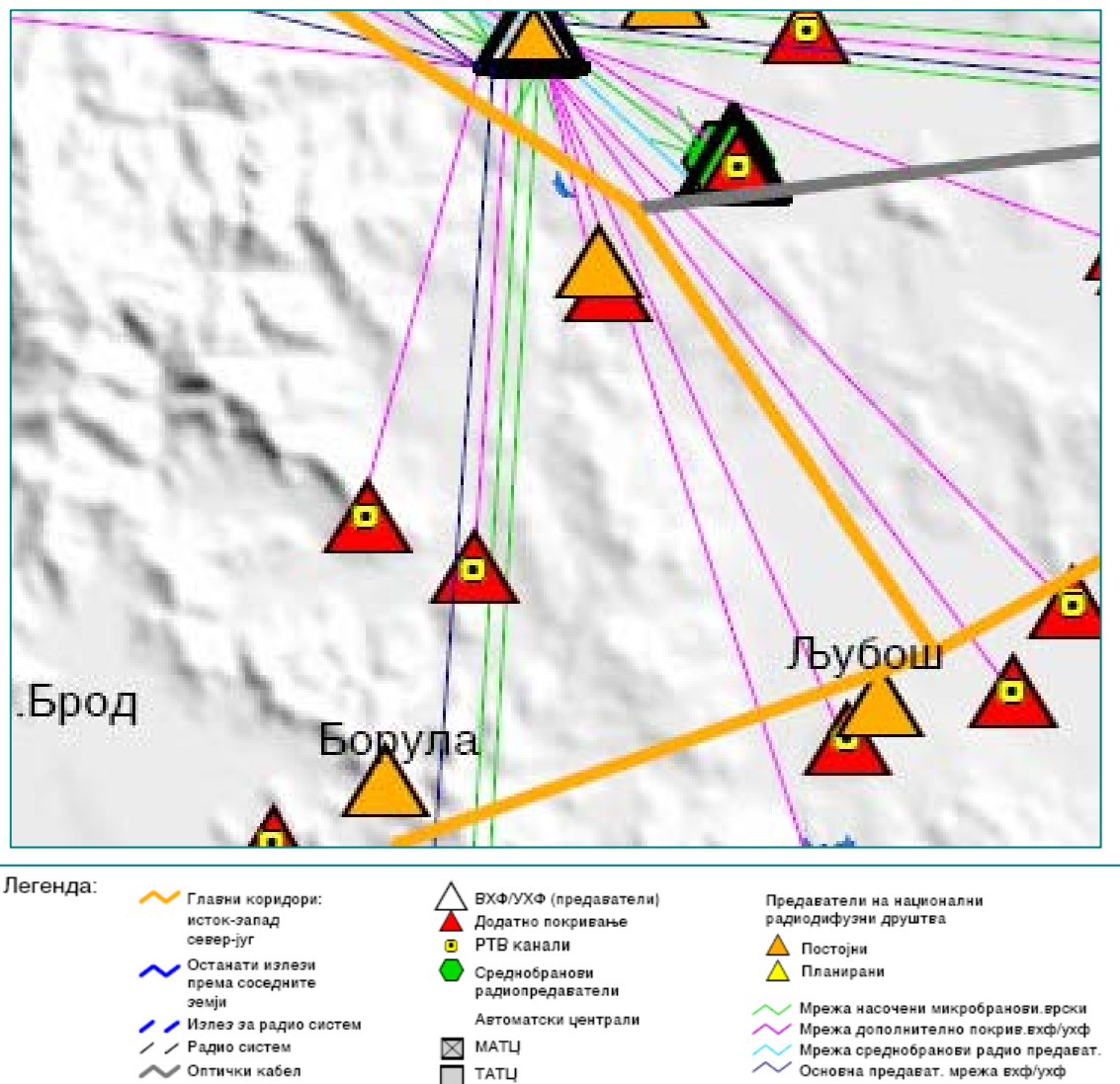
Развојот на телекомуникациите во општината оди во прилог на проширување и модернизација на телекомуникациската мрежа. Во последно време масовно се користат системите на мобилната телефонија и Интернет.

На предметната локација и овој регион е целосно се покриени со фиксна телефонска мрежа како и со сигналот на двата мобилни оператори Т-Mobile и А1.

На слика бр. 29 даден е приказ на енергетската инфраструктура во општината и непосредната околина, а на Слика бр. 30 прикажана е телекомуникационата и радиодифузна мрежа.

Слика бр.29: Извод од ПП на РСМ - Енергетска инфраструктура

Слика бр.30: Извод од ПП на РСМ Телекомуникационата и радиодифузна мрежа

5.15 Стопански карактеристики

Населението во Општина Велес претежно се занимава со земјоделие, додека во градот доминираат индустриските и трговските деловни субјекти и услужните дејности. Статистиката покажува позитивен тренд на зголемување на деловни субјекти, но бројот на вработени се намалува посебно во доменот на трговијата.

Главни производни капацитети во Општина Велес се: метална индустрија “БРАКО”, крзнарска индустрија “Димко Митрев”, винарска визба на “ММ Инвестмент”, производство на порцелан “Хемија комерц”, производство на масло “Благој Горев”, производство на леб и печива “Жито Вардар” производство на талк, калцит и доломит “Димче Мирчев”, каменолом “УС Констракшн” Превалец, кланици “АГРИА” и “СИР МЕС”, производство на бојлери “Леов компани” и “Динамо Хит”, дваесетина свињарски фарми кои се претежно Б-инсталации.

Развој на градот Велес се темели на поголема застапеност на услужните дејности и развојот на мали и средни претпријатија.

Табела 16: Активни деловни субјекти по големина, по општини, 31.12.2018

Општина	Вкупно	Активни деловни субјекти по големина			
		микро	мали	средни	големи
Велес	1 793	1 279	486	20	8

Табела 17: Активни деловни субјекти по сектори на дејност според Националната класификација на дејностите – НКД, рев. 2, по општини, 31.12.2018

Општина	Вкупно	Активни деловни субјекти по сектори на									
		Земјоделство, шумарство и рибарство	Рударство и вадење на камен	Преработувачка индустрија	Снабување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	Снабување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	Градежништво	Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	Транспорт и складирање	Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	Информации и комуникации
Велес	1793	94	10	223	-	8	89	609	158	99	27

6.0. ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

При изготвувањето на Извештајот за стратедиска оцена на животната средина извршени се анализи на веројатните влијанија при имплементација на планскиот документ, при што, истите се детерминираат како влијанија кои позитивно се рефлектираат врз животната средина и оние кои предизвикуваат негативни ефекти врз нејзините медиуми и области.

Анализата подразбира разгледување на влијанијата на планскиот документ како целина и во поширок обем, од глобален, стратедиски аспект, без при тоа, да се разгледуваат поединечните проектни содржини опфатени со Планот. За нив (поединечните проекти), во подоцнежната фаза на имплементација на урбанистичкиот план, за секој поодделно ќе се изработува оцена на нивното влијание врз животната средина и тоа во фаза на градба, оперативна и постоперативна фаза.

Гледано во целина, при имплементацијата на Планскиот документ се очекуваат позитивни влијанија врз **социо-економскиот развој** на Општината и пошироко, како што се:

- Побрз и порамномерен развој градските населби, а посредно и врз вкупниот општествено економски и урбан развој
- Зголемување на нивото на функционална и комунална опременост и уреденост,
- Подобрување на локалната економија,
- Подобрување на сообраќајна инфраструктура и ефикасна комуникација со центрите од повисоко ниво,
- Зголемување на нивото на животен стандард остварено преку создавање на подобри комуникациски врски и модернизација на инфраструктурата

Со овој просторен концепт и со примена на постојните параметри и законски прописи ќе се обезбедат услови за хумано живеење и работа на жителите на град Велес но и поширокиот регион преку реализација на урбанизиран и уреден простор со цел за поттикнување на локалното и околното население на економски активности.

Во споредба со постојната изградена површина се гледа дека во планското решение имаме поголема искористеност на земјиштето, односно со планското решение нема неизградено земјиште. Со уредувањето на комуналниот систем ќе се овозможи поголем квалитет, односно повисок стандард на живеење за жителите во непосредната околина и градот. Обемот и динамиката на планското решение ќе го дефинира единицата на локална самоуправа според интересот и можностите за финансирање.

Влијанија врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на населението што ќе резултира со зголемување на животниот стандард на населението.

Во однос на човековото здравје на населението, не се очекуваат значителни влијанија заради видот и природата на проектните содржини кои не спаѓаат во групата на директни загадувачи на животната средина и човековото здравје.

Во прилог на заштитата на животната средина и човековото здравје и намалување на влијанијата одат и предвидените плански решенија и предложените мерки за заштита за сообраќајната и комуналната инфраструктура, во смисла на: обезбедување заштитно зеленило и богато хортикултурно уредување на просторот и сообраќајниците, водоводна и канализациона мрежа, организирано управување со отпадот и сл.

Со тоа, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се сведе на минимум, а со самото тоа и можноста за загрозување на човековото здравје.

Во текот на изградбата на предвидените поединечни содржини / објекти во планот се очекуваат времени и локални влијанија кои се резултат на појавата на емисии на прашина, емисија на издувни гасови од градежната механизација, бучава, итн. Нивниот интензитет и обем детално ќе биде анализиран со изработка на елаборатите за заштита на животната средина.

Влијанија врз почвата

Со имплементација на овој урбанистички план ќе се оствари рационално користење на земјиштето преку негова намена, кое ќе ефектуира со веќе погоре споменатите бенефити.

Не се очекуваат значителни негативни влијанија врз почвата како резултат на имплементација на деталниот урбанистички план, имајќи ги во предвид добро компонираните плански решенија за комуналната инфраструктура од аспект на соодветно управување со отпадните води и отпадот генериран во рамките на овој опфат.

Во фазата на изградба на поединечните содржини опфатени со планскиот опфат ќе се предизвикаат негативни влијанија врз почвата (пример: при изградбата на земјените активности и евентуални ископи, влијание врз почва од користење на градежната механизација и т.н.). Интензитетот и обемот на овие влијанија се оценува како незначителен, локален и од времен карактер (додека траат изградбите). Влијанијата во фазата на изградба ќе бидат анализирани со изработка на елаборатите за заштита на животната средина.

Во оперативната фаза на планските содржини индиректното негативно влијание врз квалитетот на почвата како резултат на издувните гасови од возилата ќе биде незначително со оглед на предвидените заштитни зелени зони. При изведување на градежни активности за реализација на планските содржини во рамките на градежните парцели ќе се применуваат сите заштитни мерки за да не дојде до загадување на почвата. Единствено можно загадување на почвата е настанување на несакани хавариски истекувања на масла од градежната механизација.

Влијанија врз површинските и подземните води

Не се очекуваат значителни влијанија врз површинските и подземните води. Согласно планската документација на овој Плански документ, водено е сметка постоечките канализациони мрежи за фекалната и атмосферската отпадна вода во потполност да ги задоволуваат техничките барања кои обезбедуваат заштита на животната средина, а со тоа и спречување на влијанија врз површинските и подземните води.

Други потенцијални опасности кои би можеле да доведат до загадување на почвата и подземните води се сведуваат на акцидентни случаи, но посебните активности и мерки ќе се решат со идните архитектонско градежни проекти и соодветен елаборат за заштита на животната средина.

Влијанија врз воздухот

Со имплементација на ДУП за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. Велес, Општина Велес не се очекуваат значителни негативни влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух заради природата на објектите во опфатот (домување во станбени куќи, домување во станбени згради, времено сместување, објекти со мали комерцијални и деловни намени). Тие не спаѓаат во групата на големи и директни загадувачи на животната средина и човековото здравје.

Во текот на изградбата на објектите предвидени со овој Плански документ, се очекуваат времени и локални влијанија, во смисла на директни влијанија врз квалитетот на воздухот, како резултат на појавата на емисии на загадувачки супстанции и прашина од механизацијата за изградба.

Во текот на оперативната фаза (користење на објектите) зголемувањето на фреквентноста на возила во рамките на опфатот претставува потенцијална можност за нарушување на квалитетот на амбиентниот воздух. Сепак, предвидените плански решенија за сообраќајната инфраструктура со соодветно заштитно зеленило преставуваат основа да се очекува дека тоа нема да придонесе кон значајни нарушувања на квалитетот на воздухот во поширокото подрачје.

Влијанија предизвикани од зголемена бучава

Во текот на изградбата на планските објекти се очекува зголемено ниво на бучава од градежната механизација која ќе се користи, но овие влијанија се оценуваат како локални, времени (додека се изведува изградбата) и нема да бидат значителни.

Во текот на користењето на планските објекти можни се негативни влијанија врз животната средина предизвикани од незначително ниво на бучава. Изворите на бучава главно се од работата во објектите со мали комерцијални и деловни намени и зголемената фреквенција на моторни возила.

Влијанија предизвикани од управувањето со отпадот

Според планските решенија отпадот кој ќе се генерира во планскиот опфат ќе се изнесува од страна на овластени фирми и ќе се депонира на соодветна депонија. Секако дека ова се однесува на комуналниот и инертниот отпад кој според природата на дејностите кои ќе се одвиваат во комплексот, ќе бидат најмногу застапени.

Согласно законската регулатива, создавачите на отпад се должни да ги превземат сите мерки за собирање, складирање и транспорт од страна на овластени правни субјекти и за крајно одлагање на отпадот на соодветни депонии. Со доследна примена на овие законски обврски, не се очекуваат значајни негативни влијанија од управувањето со отпад.

Влијанија врз флората и фауната

Со реализацијата на Планскиот документ се очекуваат негативни влијанија врз флората и фауната кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат. Не се очекува овие влијанија да бидат значителни.

Имплементацијата на Планскиот документ ќе има негативно влијание на птиците бидејќи тие се чувствителни при човеково присуство, но не поголемо од постоечките влијанија.

Заради деградирање на живеалиштата и прекинување на ареалите на движење, се очекува раселување на дел од животинскиот свет во околниот предел со исти особености. Динамиката на ваквите влијанија ќе зависи од динамиката на реализирање на овој ДУП. Негативните влијанија ќе бидат локални, но не се очекува да бидат значителни.

Влијанија врз културното наследство

На просторот кој се наоѓа во планскиот опфат не се регистрирани културни наследства. Реализацијата на Планскиот документ нема да има никакво влијание.

Влијанија врз пределот и пејсажот

Имплементацијата на ДУП ќе има позитивно влијание на пределот заради збогатување на неговата разновидност, а особено од аспект на пејсажна и функционална компонираност и ќе делува како една осмислена урбанизирана целина во која покрај градежните објекти се предвидени зелени површини со хортикултурно уредување.

7.0. ПРЕДВИДЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И НЕУТРАЛИЗАЦИЈА НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА

Соодветно на влијанијата, односно на причините кои придонесуваат планскиот документ да има негативни влијанија врз животната средина, планирани се мерки за заштита, намалување и неутрализирање на овие влијанија.

Мерки за намалување на влијанијата врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на населението и зголемување на животниот стандард на населението.

Во однос на човековото здравје на населението, не се очекуваат значителни влијанија заради видот и природата на проектните содржини кои не спаѓаат во групата на директни загадувачи на животната средина и човековото здравје.

Како мерки за намалување на влијанијата се препорачува реализирање на појаси со заштитно зеленило за сообраќајниците.

Исто така, спроведувањето на мерките кои ќе придонесат за спречување, или доколку тоа не е можно, за намалување на влијанијата поодделно врз секој од медиумите на животната средина (вода, воздух, почва), ќе претставуваат доволна гаранција можноста за загрозување на човековото здравје да биде сведена на минимум.

Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Со имплементација на овој урбанистички план ќе се оствари рационална намена на земјиштето и негово рационално користење со зачувување и унапредување на природните вредности и еколошки атрибути, кое ќе ефектуира со веќе погоре споменатите придобивки.

Се препорачува целосна реализација на планските решенија за сообраќајната инфраструктура (вклучувајќи и паркиралишта, катна гаража), односно, истите да се изведат од асфалтирана и непропуслива основа, како и изведба на комунална инфраструктура (фекална и атмосферска канализација) за да се елиминираат можностите од несакани истекувања на масла и масти во почвата.

Во однос на отпадот се препорачува создавачите на отпад да ги превземат сите мерки за управување на отпадот (собирање, складирање и транспорт за крајно одлагање на отпадот на соодветни депонии). Со доследна примена на законските обврски, не се очекуваат значајни негативни влијанија од управувањето со отпад. Отпадот навремено да се изнесува од опфатот од страна на овластени фирми.

Мерки за заштита на површинските и подземните води

Не се очекуваат значителни влијанија врз површинските и подземните води. При дефинирањето на концепциското решение за одведување на отпадните води од планскиот опфат, водено е сметка предвидените канализациони мрежи за фекалната и атмосферската отпадна вода, во потполност да ги задоволуваат техничките барања кои обезбедуваат заштита на животната средина, а со тоа и спречување на негативните влијанија врз површинските и подземните води.

Потребно е редовно сервисирање и одржување на постоечките канализациони системи во рамките на планскиот опфат.

Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат доведени до квалитет према "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".

Мерки за намалување на влијанијата врз воздухот

Со имплементација на ДУП не се очекуваат значителни негативни влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух заради видот и природата на планските содржини. Тие не спаѓаат во групата на големи и директни загадувачи на животната средина и човековото здравје.

Зголемувањето на фреквентноста на возила во рамките на опфатот претставува потенцијална можност за нарушување на квалитетот на амбиентниот воздух. Сепак, предвидените плански решенија за сообраќајната инфраструктура со обезбедување на заштитни зелени појаси преставуваат основа да се очекува дека тоа нема да придонесе кон значајни нарушувања на квалитетот на воздухот во поширокото подрачје.

Како мерки на заштита се препорачува спроведување на планските решенија за сообраќајната инфраструктура со обезбедување на заштитно зеленило и хортикултурно уредување во целиот опфат (нивно одржување со обезбедување на технолошка вода за поливање и одржување на хигиената на сообраќајниците), со што ќе се намалат нарушувањата на квалитетот на воздухот. Мерки кои ќе придонесат за намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух како резултат на емисијата на издувни гасови од зголемената фреквенција на возилата, генерално се однесуваат и на употребата на еколошки горива. Исто така се препорачува користење на алтернативни извори на енергија, доколку во пропратните содржини има потреба од загревни цели.

Мерки за намалување на влијанијата предизвикани од зголемена бучава

Со реализацијата на оваа Планска документација, имајќи ја во предвид намената на планските содржини која е предвидена во рамките на планскиот опфат, се очекуваат незначајни и локални негативни влијанија врз животната средина предизвикани од зголемена бучава.

Зголемена бучава се очекува во периодот на градежните активности за реализација на оваа планска документација, од градежната механизацијата и опремата која ќе се користи. Овие влијанија се оценуваат како локални и временски. Поради тоа се препорачува спроведување на добра градежна пракса, редовен сервис на механизацијата и редовно следење на нивото на бучава во текот на изведбените активности.

За овие влијанија потребно е да бидат предложени детални мерки при изработка на елаборатите за заштита на животната средина за објектите предвидени во Деталниот Урбанистички План.

Зголемувањето на фреквентноста на возила во самата област претставува потенцијална можност за зголемена бучава во текот на фазата на користењето на земјиштето и објектите планирани со овој урбанистички план. Поради тоа се

препорачува обезбедување на заштитно зеленило по должина на сообраќајниците и формирање на зелени коридори.

Мерки за намалување на влијанијата од создадениот отпад

Според планските решенија се препорачува отпадот да се собира, селектира и навремено превземе од овластени фирми и да се депонира на соодветни депонии. Секако дека ова се однесува на комуналниот и неопасен отпад, кој според природата на дејноста ќе се генерира во рамките на планскиот опфат.

Со доследна примена на овие законските обврски, не се очекуваат значајни негативни влијанија од управувањето со отпад.

Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Со реализацијата на Планот можни се негативни влијанија врз флората и фауната кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат, но истите нема да бидат значајни.

Во пределот кој се наоѓа во рамките на планскиот опфат не се евидентирани карактеристични видови од флора и фауна, ендемични и загрозени видови, како и карактеристични живеалишта.

Со примената на погоре препорачаните мерки и решенија за правилно управување со просторот, отпадните води и отпадот, индиректно ќе се ублажат негативните влијанија врз флората и фауната.

Мерки за намалување на влијанијата врз пределот и пејсажот

Имплементацијата на ДУП ќе има позитивно влијание на пределот од аспект на пејзажна и функционална компонираност со околината и постојната сообраќајна мрежа и ќе делува како една осмислена урбанизирана целина во која покрај градежните објекти се предвидени зелени површини. Мерки не се предвидени.

Мерки предвидени за заштита од несреќи и хаварии

Мерки за заштита, пропишани со овој плански документ, преставуваат урбанистички мерки за заштита на опфатот од неповолни фактори и нивното негативно влијание на животната и работната средина.

Како најбитно, во мерки на заштита се смета оневозможување на појавата на неконтролирано градење, односно градењето без планска и проектна документација. Тоа секогаш претставува можност за изнаоѓање на импровизирачки решенија без притоа комплексно да се предвидат мерки за решавање на опасноста од природни стихии, ерозија, земјотреси, поплави, мерки за заштита од областа на општонародна одбрана, заштита на изворишта на вода за пиење и сл.

Со оваа Планска документација концепциски се предвидуваат сите потребни мерки за заштита од несреќи и хаварии, придржувајќи се притоа кон законските обврски од оваа област.

При изработката на ДУП се предвидени и пропишани мерки за заштита од пожари, согласно законската регулатива. Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Велес.

Во процесот на планирање ќе се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави ќе се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари. Затоа ќе се планира сообраќајна инфраструктура, со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот, да овозможат непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојанија, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Пешачките патеки во внатрешноста на локацијата ќе бидат концепирани и димензионирани да можат да обезбедат режимски сообраќај до предвидените и постојните градби во случај на пожар. Истите ќе се димензионирани со доволна широчина на пристапот и соодветна конструкција, за да овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожар и спасување на луѓето.

Во однос на мерките предвидени за заштита од хаварии при процесните активности, истите ќе се предвидат со архитектонско-урбанистичките проекти за секој објект одделно.

8.0. АЛТЕРНАТИВИ

При изработката на плански документи со кои се предвидува уредување на простори наменети за изведување на проекти, нужно внимание треба да се обрне на споредбена анализа на повеќе алтернативни решенија. Анализата на алтернативите се прави од аспект на најдобро избрана локација, нејзината намена, економската оправданост и финансиските можности. Овие аспекти се разгледуваат со цел да се изнајде најдоброто решение кое ќе придонесе за максимална можна заштита на животната средина.

Меѓутоа, за овој плански документ локацијата на планскиот опфат е однапред дефинирана во Планската програма со технички бр.3517 и заради тоа, од страна на Нарачателот и Изготвувачот на планот не се разгледувани алтернативни решенија за други локации и / или друга намена на оваа локација.

Водејќи се од горенаведените смерници (дефинирани со Планската програма), разгледувањето на алтернативни решенија е сведено на ниво на планскиот опфат и на ниво на класите на намена и компатибилните класи на намена, задржувајќи ги основните содржини планирани во опфатот.

9.0. ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Со реализација на Планот за мониторинг на животната средина ќе се приберат податоци кои можат да послужат за документирање на статусот на одреден медиум на животната средина (воздух, вода, почва) и нејзините области, како и следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Исто така, планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Основните цели на Планот за мониторинг се:

- Да се потврди дека договорените услови при одобрувањето на планскиот документ се соодветно спроведени,
- Да се потврди дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности,
- Да се овозможи управување со непредвидените влијанија или промени и
- Да се потврди дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина.

Реализацијата на Планот за мониторинг подразбира следење на соодветни индикатори преку кои ќе се согледаат остварувањата на целите на планскиот документ, како и следење на промените на состојбата на медиумите на животната средина како резултат на имплементацијата на планскиот документ, во согласност со законските обврски. Тоа е прикажано во Табела 18.

Табела бр.18: Мониторинг план

Цели	Предмет	Индикатори	Мониторинг	Верификација
– Подобрување на квалитетот на живеењето и зголемување на животниот стандард	– Население	– Зголемен број на вработени; – Зголемен приход по глава на жител; – Прираст на населението; – Зголемување на буџетот на Општината	– Статистички извештаи; – Финансиски извештаи.	– Завод за статистика; – Министерство за финансии.
– Заштита на животната средина со имплементација на Планот	– Сите медиуми на животната средина	– Бројот на подготвените елаборати за оцена на влијанијата врз животната средина.	– Мониторинг над спроведување на мерките дефинирани во елаборатите за оцена на влијанијата врз животната средина.	– МЖСПП – Локална самоуправа Велес
– Одржување на постојаното ниво на флора и фауна	– Покарактеристични живеалишта	– Задржан број на првично идентификувани живеалишта.	– Мониторинг над видовите на живеалиштата	– МЖСПП
– Подобрување на квалитетот на воздухот	– Квалитет на амбиентен воздух	– Изведени заштитни зелени зони; – Примена на еколошки горива; – Користење на алтернативни извори на енергија	– Мониторинг на квалитет на амбиентен воздух;	– Извештаи за реализација на Планот, – Сопствен мониторинг од страна на операторите; – МЖСПП – Локална самоуправа Велес
– Зачувување на квалитетот на водата	– Површински води – Подземни води/квалитет на вода за пиење од бунари	– Изведена канализациона мрежа.	– Мониторинг на квалитетот на технолошки отпадни води од стопанските субјекти	– МЖСПП и – Локална самоуправа Велес
– Зачувување на квалитетот на почвата	– Почва	– Изведена канализациона мрежа; – Применети планови за управување со отпад; – Квалитетот на	– Мониторинг на квалитетот на почвата.	– МЖСПП и – Локална самоуправа Велес

Цели	Предмет	Индикатори	Мониторинг	Верификација
		амбиентниот воздух во дозволените граници.		
– Минимизирање на отпадот, рециклирање и повторна употреба во тековните активности	– Медиуми на животната средина	– Имплементација на програмите за управување со отпад за сите поединечни објекти; – Имплементација на мерките, предложени во елаборатите за оцена на влијанијата врз животната средина.	– Степен на имплементација на програмите за управување со отпад на правните и физичките лица во планскиот опфат.	– МЖСПП и – Локална самоуправа Велес
– Минимизирање на појавите од несреќи и хаварији	– Медиуми на животната средина	– Примена на препораките дадени во плановите и програмите за заштита од несреќи и хаварији.	– Степен на имплементација на препораките дадени во плановите и програмите за заштита од несреќи и хаварији.	– Извештај за реализација на Планот.

10.0. НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

Согласно Законот за животна средина, Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К:О: Велес, Општина Велес, плански период 2019 - 2024 претставува плански документ за кој е потребно да се спроведе постапка за **Стратегиска оцена на животната средина** и да се изготви соодветен Извештај.

Просторот кој е предмет на Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, Општина Велес се наоѓа во КО Велес, во северниот дел на градот Велес, во непосредна близина на реката Вардар. Границата на планскиот опфат е дефинирана со осовините на околните сообраќајници и граници на парцели (урбани блокови) и тоа:

- од северната страна границата на планскиот опфат почнува со пресек на осовината на отворен атмосферски канал (дел од КП бр.1157/1) и продолжува на северна страна кон исток покрај КП бр. 1172 кон река Вардар,
- источната граница на планскиот опфат се движи по осовината на планираното регулирано корито на река Вардар до пресек со магистрална улица „1“
- На источна страна границата се движи кон југ по осовина на улица „1“ до пресек со улица „Алексо Демниев“,
- На јужна страна границата се движи по осовина на улица „Алексо Демниев“ до пресек со железничката пруга,
- На запад границата се движи по коридорот на Македонски Железници кон север до пресек со улица „Вардарска“ и продолжува по осовина на отворениот канал до почетна точка КП бр. 1172.

Наменската употреба на земјиштето и градбите е уредена на ниво на наменски зони. Наменска зона е ограничена површина од градежното земјиште со иста наменска употреба на земјиштето. Уредувањето на намената на земјиштето во деталниот урбанистички план за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О: Велес, Општина Велес се врши со системот на класи на намени како инструмент со кој се врши класификација на дејностите и активностите во планскиот опфат. Согласно целите дефинирани со Планската програма како и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање, со оваа планска документација се врши уредување на следните наменските зони:

А – ДОМУВАЊЕ

А1 – Домување во станбени куќи

А4 – Времено сместување

Б – КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ

Б1 – Мали комерцијални и деловни намени

В – ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ

В3 – Култура

Д – ЗЕЛЕНИЛО И РЕКРЕАЦИЈА

Д1 – Парковско зеленило

Д2 – Заштитно зеленило

Д3 – Спорт и рекреација

Е1 – КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Е2 – КОМУНАЛНА СУПРАСТРУКТУРА

Од анализата на постојната состојба се констатира дека планскиот опфат, претставува делумно изградено земјиште со градби со намена домување во станбени куќи, комунална супраструктура, спорт и рекреација. Во опфатот на планскиот опфат, евидентирани се вкупно 102 катастарски парцели од кои 65 се неизградени парцели и сообраќајна инфраструктура. Изградените парцели зафаќаат површина од 12,05ха, додека изградените градби зафаќаат површина од 8,14ха. Неизградените парцели и сообраќајната инфраструктура зафаќаат вкупно површина од 9,26ха. Големината на опфатот изнесува **17,4 ха**.

Главни цели на Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К:О: Велес, Општина Велес, плански период 2019 - 2024, - деталната урбанистичко-планска документација, како плански развоен документ треба да го постигне следното:

- Оформување на урбанистичка функционална целина која ќе претставува континуитет во урбанизирањето на просторот;
- Усогласување и надоврзување на усвоените плански документи од повисоко ниво;
- Услови за хумано живеење и работа на граѓаните;
- Обезбедување услови за одржлив развој, рационално уредување и користење на земјиштето и системите на инфраструктурата; и
- Услови за зголемување на вредноста на земјиштето и степенот на уреденост на просторот.

Врска со други плански документи:

Предложени плански решенија за уредување на просторот се базираат врз Генералниот урбанистички план на Велес, ГУП Велес Изменување и дополнување на основна сообраќајна мрежа 2008-2018г., соседен ДУП на МЗ Трајко Панов-Младински парк, Велес и соседен ДУП за дел од УЕ 1, УБ 2, УБ 7 и УБ9, Велес 2014-2019г.

Во случај на неспроведување на Детален Урбанистички План за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К:О: Велес, Општина Велес, плански период 2019 - 2024, можно е да се случуваат/еволуираат следниве состојби:

- Отсуство на дефинирање на единици на градежно земјиште за просторна дистрибуција на планираните намени како и плански услови за организација, уредување, изградба, развој и користење на земјиштето и градбите застапени со планираните основни намени;
- Отсуство на предвидување на нови површини за градба, како и формирање градежни парцели и простори за спорт и рекреација,
- Недефинирање на насоките на идниот просторен развој, со создавање услови за планирање на организирани простори,
- Отсуство на создавање на основна концепција за планираните површини со конкретни просторни, сообраќајни и инфраструктурни решенија.
- Отсуство на дефинирање на услови за:
  - заштита и унапредување на животната средина, природното наследство и културното наследство;
  - заштита и спасување, заштита од пожари, воени разурнувања и природни катастрофи;
  - движење на лица со посебни потреби;
  - урбано зеленило и озеленетост;

- Отсуство на финансиски вложувања што доведува до слаб социо-економски развој,
- Стагнација на нивото на животен стандард на локалното население и жителите од Општината,

Гледано во целина, при имплементацијата на Планскиот документ се очекуваат позитивни влијанија врз **социо-економскиот развој** на Општината и пошироко, како што се:

- Побрз и порамномерен развој градските населби, а посредно и врз вкупниот општествено економски и урбан развој
- Зголемување на нивото на функционална и комунална опременост и уреденост,
- Подобрување на локалната економија,
- Подобрување на сообраќајна инфраструктура и ефикасна комуникација со центрите од повисоко ниво,
- Зголемување на нивото на животен стандард остварено преку создавање на подобри комуникациски врски и модернизација на инфраструктурата

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на населението што ќе резултира со зголемување на животниот стандард на населението. Во однос на **Човековото здравје на населението**, не се очекуваат значителни влијанија заради видот и природата на проектните содржини кои не спаѓаат во групата на директни загадувачи на животната средина и човековото здравје. Во прилог на заштитата на животната средина и човековото здравје и намалување на влијанијата одат и предвидените плански решенија и предложените мерки за заштита за сообраќајната и комуналната инфраструктура, во смисла на: обезбедување заштитно зеленило и богато хортикултурно уредување на просторот и сообраќајниците, водоводна и канализациона мрежа, организирано управување со отпадот и сл. Со тоа, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се сведе на минимум, а со самото тоа и можноста за загрозување на човековото здравје. Во текот на изградбата на предвидените поединечни содржини / објекти во планот се очекуваат временни и локални влијанија кои се резултат на појавата на емисии на прашина, емисија на издувни гасови од градежната механизација, бучава, итн. Нивниот интензитет и обем детално ќе биде анализиран со изработка на елаборатите за заштита на животната средина.

Со имплементација на овој урбанистички план ќе се оствари рационално користење на земјиштето преку негова намена, кое ќе ефектуира со веќе погоре споменатите бенефити. **Не се очекуваат значителни негативни влијанија врз почвата** како резултат на имплементација на деталниот урбанистички план, имајќи ги во предвид добро компонираните плански решенија за комуналната инфраструктура од аспект на соодветно управување со отпадните води и отпадот генериран во рамките на овој опфат. Во фазата на изградба на поединечните содржини опфатени со планскиот опфат ќе се предизвикаат негативни влијанија врз почвата (пример: при изградбата на земјените активности и евентуални ископи, влијание врз почва од користење на градежната механизација и т.н.). Интензитетот и обемот на овие влијанија се оценува како незначителен, локален и од времен карактер (додека траат изградбите). Влијанијата во фазата на изградба ќе бидат анализирани со изработка на елаборатите за заштита на животната средина. Во оперативната фаза на планските содржини индиректното негативно влијание врз квалитетот на почвата како резултат на издувните гасови од возилата ќе биде незначително со оглед на предвидените заштитни зелени зони. При изведување на градежни активности за реализација на планските содржини во рамките на градежните парцели ќе се

применуваат сите заштитни мерки за да не дојде до загадување на почвата. Единствено можно загадување на почвата е настанување на несакани хавариски истекувања на масла од градежната механизација.

Не се очекуваат значителни влијанија врз површинските и подземните води.

Согласно планската документација на овој Плански документ, водено е сметка постоечките канализациони мрежи за фекалната и атмосферската отпадна вода во потполност да ги задоволуваат техничките барања кои обезбедуваат заштита на животната средина, а со тоа и спречување на влијанија врз површинските и подземните води. Други потенцијални опасности кои би можеле да доведат до загадување на почвата и подземните води се сведуваат на акцидентни случаи, но посебните активности и мерки ќе се решат со идните архитектонско градежни проекти и соодветен елаборат за заштита на животната средина.

Со имплементација на ДУП за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. Велес, **не се очекуваат значителни негативни влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух** заради природата на објектите во опфатот (домување во станбени куќи, домување во станбени згради, времено сместување, објекти со мали комерцијални и деловни намени). Тие не спаѓаат во групата на големи и директни загадувачи на животната средина и човековото здравје. Во текот на изградбата на објектите предвидени со овој Плански документ, се очекуваат времени и локални влијанија, во смисла на директни влијанија врз квалитетот на воздухот, како резултат на појавата на емисии на загадувачки супстанции и прашина од механизацијата за изградба. Во текот на оперативната фаза (користење на објектите) зголемувањето на фреквенцијата на возила во рамките на опфатот претставува потенцијална можност за нарушување на квалитетот на амбиентниот воздух. Сепак, предвидените плански решенија за сообраќајната инфраструктура со соодветно заштитно зеленило преставуваат основа да се очекува дека тоа нема да придонесе кон значајни нарушувања на квалитетот на воздухот во поширокото подрачје.

Во текот на изградбата на планските објекти се очекува зголемено ниво на **бучава** од градежната механизација која ќе се користи, но овие влијанија се оценуваат како локални, времени (додека се изведува изградбата) и нема да бидат значителни. Во текот на користењето на планските објекти можни се негативни влијанија врз животната средина предизвикани од незначително ниво на бучава. Изворите на бучава главно се од работата во објектите со мали комерцијални и деловни намени и зголемената фреквенција на моторни возила.

Според планските решенија **отпадот кој ќе се генерира во планскиот опфат** ќе се изнесува од страна на овластени фирми и ќе се депонира на соодветна депонија. Секако дека ова се однесува на комуналниот и инертниот отпад кој според природата на дејностите кои ќе се одвиваат во комплексот, ќе бидат најмногу застапени. Согласно законската регулатива, создавачите на отпад се должни да ги превземат сите мерки за собирање, складирање и транспорт од страна на овластени правни субјекти и за крајно одлагање на отпадот на соодветни депонии. Со доследна примена на овие законски обврски, не се очекуваат значајни негативни влијанија од управувањето со отпад.

Со реализацијата на Планскиот документ се очекуваат **негативни влијанија врз флората и фауната** кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат. Не се очекува овие влијанија да бидат значителни. Имплементацијата на Планскиот документ ќе има негативно влијание на птиците бидејќи тие се чувствителни при човеково присуство, но не поголемо од постоечките влијанија. Заради деградирање на

живеалиштата и прекинување на ареалите на движење, се очекува раселување на дел од животинскиот свет во околниот предел со исти особености. Динамиката на ваквите влијанија ќе зависи од динамиката на реализирање на овој ДУП. Негативните влијанија ќе бидат локални, но не се очекува да бидат значителни.

На просторот кој се наоѓа во планскиот опфат **не се регистрирани културни наследства**. Реализацијата на Планскиот документ нема да има никакво влијание.

Имплементацијата на ДУП ќе има **позитивно влијание на пределот** заради збогатување на неговата разновидност, а особено од аспект на пејсажна и функционална компонираност и ќе делува како една осмислена урбанизирана целина во која покрај градежните објекти се предвидени зелени површини со хортикултурно уредување.

Соодветно на влијанијата, односно на причините кои придонесуваат планскиот документ да има негативни влијанија врз животната средина, планирани се **мерки за заштита, намалување и неутрализирање на овие влијанија**.

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на **населението** и зголемување на животниот стандард на населението. Во однос на човековото здравје на населението, не се очекуваат значителни влијанија заради видот и природата на проектните содржини кои не спаѓаат во групата на директни загадувачи на животната средина и човековото здравје. Како мерки за намалување на влијанијата се препорачува реализирање на појаси со заштитно зеленило за сообраќајниците. Исто така, спроведувањето на мерките кои ќе придонесат за спречување, или доколку тоа не е можно, за намалување на влијанијата поодделно врз секој од медиумите на животната средина (вода, воздух, почва), ќе претставуваат доволна гаранција можноста за загрозување на човековото здравје да биде сведена на минимум.

Со имплементација на овој урбанистички план ќе се оствари рационална намена на земјиштето и негово рационално користење со зачувување и унапредување на природните вредности и еколошки атрибути, кое ќе ефектуира со веќе погоре споменатите придобивки. Се препорачува целосна реализација на планските решенија за сообраќајната инфраструктура (вклучувајќи и паркиралишта, катна гаража), односно, истите да се изведат од асфалтирана и непропуслива основа, како и изведба на комунална инфраструктура (фекална и атмосферска канализација) за да се елиминираат можностите од несакани истекувања на масла и масти во **почвата**. Во однос на отпадот се препорачува создавачите на отпад да ги превземат сите мерки за управување на отпадот (собирање, складирање и транспорт за крајно одлагање на отпадот на соодветни депонии). Со доследна примена на законските обврски, не се очекуваат значајни негативни влијанија од управувањето со отпад. Отпадот навремено да се изнесува од опфатот од страна на овластени фирми.

Не се очекуваат значителни влијанија врз површинските и подземните води. При дефинирањето на концепциското решение за одведување на отпадните води од планскиот опфат, водено е сметка предвидените канализациони мрежи за фекалната и атмосферската отпадна вода, во потполност да ги задоволуваат техничките барања кои обезбедуваат заштита на животната средина, а со тоа и спречување на негативните влијанија врз површинските и подземните води. Потребно е редовно сервисирање и одржување на постоечките канализациони системи во рамките на планскиот опфат. Отпадните води пред да се испуштат во

реципиентот мора да бидат доведени до квалитет према "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".

Со имплементација на ДУП **не се очекуваат значителни негативни влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух** заради видот и природата на планските содржини. Тие не спаѓаат во групата на големи и директни загадувачи на животната средина и човековото здравје. Зголемувањето на фреквентноста на возила во рамките на опфатот претставува потенцијална можност за нарушување на квалитетот на амбиентниот воздух. Сепак, предвидените плански решенија за сообраќајната инфраструктура со обезбедување на заштитни зелени појаси претставуваат основа да се очекува дека тоа нема да придонесе кон значајни нарушувања на квалитетот на воздухот во поширокото подрачје. Како мерки на заштита се препорачува спроведување на планските решенија за сообраќајната инфраструктура со обезбедување на заштитно зеленило и хортикултурно уредување во целиот опфат (нивно одржување со обезбедување на технолошка вода за поливање и одржување на хигиената на сообраќајниците), со што ќе се намалат нарушувањата на квалитетот на воздухот. Мерки кои ќе придонесат за намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух како резултат на емисијата на издувни гасови од зголемената фреквенција на возилата, генерално се однесуваат и на употребата на еколошки горива. Исто така се препорачува користење на алтернативни извори на енергија, доколку во пропратните содржини има потреба од загревни цели.

Со реализацијата на оваа Планска документација, имајќи ја во предвид намената на планските содржини која е предвидена во рамките на планскиот опфат, **се очекуваат незначајни и локални негативни влијанија врз животната средина предизвикани од зголемена бучава**. Зголемена бучава се очекува во периодот на градежните активности за реализација на оваа планска документација, од градежната механизацијата и опремата која ќе се користи. Овие влијанија се оценуваат како локални и временни. Поради тоа се препорачува спроведување на добра градежна пракса, редовен сервис на механизацијата и редовно следење на нивото на бучава во текот на изведбените активности. За овие влијанија потребно е да бидат предложени детални мерки при изработка на елаборатите за заштита на животната средина за објектите предвидени во Деталниот Урбанистички План. Зголемувањето на фреквентноста на возила во самата област претставува потенцијална можност за зголемена бучава во текот на фазата на користењето на земјиштето и објектите планирани со овој урбанистички план. Поради тоа се препорачува обезбедување на заштитно зеленило по должина на сообраќајниците и формирање на зелени коридори.

Според планските решенија се препорачува отпадот да се собира, селектира и навремено превземе од овластени фирми и да се депонира на соодветни депонии. Секако дека ова се однесува на комуналниот и неопасен отпад, кој според природата на дејноста ќе се генерира во рамките на планскиот опфат. Со доследна примена на овие законските обврски, **не се очекуваат значајни негативни влијанија од управувањето со отпад**.

Со реализацијата на Планот **можни се негативни влијанија врз флората и фауната кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат, но истите нема да бидат значајни**. Во пределот кој се наоѓа во рамките на планскиот опфат не се евидентирани карактеристични видови од флора и фауна, ендемични и загрозени видови, како и карактеристични живеалишта. Со примената на погоре препорачаните мерки и решенија за правилно управување со просторот, отпадните

води и отпадот, индиректно ќе се ублажат негативните влијанија врз флората и фауната.

Имплементацијата на УП **ќе има позитивно влијание на пределот** од аспект на пејзажна и функционална компонираност со околината и постојната сообраќајна мрежа и ќе делува како една осмислена урбанизирана целина во која покрај градежните објекти се предвидени зелени површини. Мерки не се предвидени.

Мерки за заштита, пропишани со овој плански документ, преставуваат урбанистички мерки за заштита на опфатот од неповолни фактори и нивното негативно влијание на животната и работната средина. Како најбитно, во мерки на заштита се смета оневозможување на појавата на неконтролирано градење, односно градењето без планска и проектна документација. Тоа секогаш претставува можност за изнаоѓање на импровизиранки решенија без притоа комплексно да се предвидат мерки за решавање на опасноста од природни стихии, ерозија, земјотреси, поплави, мерки за заштита од областа на општонародна одбрана, заштита на изворишта на вода за пиење и сл. Со оваа Планска документација концепциски се предвидуваат сите потребни **мерки за заштита од несреќи и хаварии**, придржувајќи се притоа кон законските обврски од оваа област. При изработката на ДУП се предвидени и пропишани мерки за заштита од пожари, согласно законската регулатива. Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Велес. Во процесот на планирање ќе се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско- хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари. Заради поуспешна заштита од ваквите појави ќе се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари. Затоа ќе се планира сообраќајна инфраструктура, со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот, да овозможат непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојанија, кое ќе се дефинира со основните проекти. Пешачките патеки во внатрешноста на локацијата ќе бидат концепирани и димензионирани да можат да обезбедат режимски сообраќај до предвидените и постојните градби во случај на пожар. Истите ќе се димензионирани со доволна широчина на пристапот и соодветна конструкција, за да овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожар и спасување на луѓето. Во однос на мерките предвидени за заштита од хаварии при процесните активности, истите ќе се предвидат со архитектонско-урбанистичките проекти за секој објект одделно.

При изработката на плански документи со кои се предвидува уредување на простори наменети за изведување на проекти, нужно внимание треба да се обрне на споредбена анализа на повеќе **алтернативни решенија**. Анализата на алтернативите се прави од аспект на најдобро избрана локација, нејзината намена, економската оправданост и финансиските можности. Овие аспекти се разгледуваат со цел да се изнајде најдоброто решение кое ќе придонесе за максимална можна заштита на животната средина. Меѓутоа, за овој плански документ локацијата на планскиот опфат е однапред дефинирана во Планската програма со технички бр.3517 и заради тоа, од страна на Нарачателот и Изготвувачот на планот не се разгледувани алтернативни решенија за други локации и / или друга намена на оваа локација. Водејќи се од горенаведените смерници (дефинирани со Планската

програма), разгледувањето на алтернативни решенија е сведено на ниво на планскиот опфат и на ниво на класите на намена и компатибилните класи на намена, задржувајќи ги основните содржини планирани во опфатот.

Со реализација на **Планот за мониторинг** на животната средина ќе се приберат податоци кои можат да послужат за документирање на статусот на одреден медиум на животната средина (воздух, вода, почва) и нејзините области, како и следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Исто така, планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Основните цели на Планот за мониторинг се:

- Да се потврди дека договорените услови при одобрувањето на планскиот документ се соодветно спроведени,
- Да се потврди дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности,
- Да се овозможи управување со непредвидените влијанија или промени и
- Да се потврди дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина.

Реализацијата на Планот за мониторинг подразбира следење на соодветни индикатори преку кои ќе се согледаат остварувањата на целите на планскиот документ, како и следење на промените на состојбата на медиумите на животната средина како резултат на имплементацијата на планскиот документ, во согласност со законските обврски.

11.0. РЕЗИМЕ ОД ЈАВНА РАСПРАВА

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Статистички годишник на Република Северна Македонија 2019.
- Годишен извештај од обработени податоци за квалитетот на животната средина 2018,
- База МАКСТАТ, Државен завод за статистика
- План за управување со отпад на Општина Велес (2013-2017)
- Техничка документација поврзана со ДУП за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52, К.О. Велес, Општина Велес, плански период 2019 – 2024
- Просторен План на Република Македонија, (2002 – 2020)
- ПЕТТИ НАЦИОНАЛЕН ИЗВЕШТАЈ КОН КОНВЕНЦИЈАТА ЗА БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ, Министерство за животна средина и просторно планирање, Скопје, 2014
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ СО АКЦИСКИ ПЛАН, Скопје, 2014

ПРИЛОГ 1: ЗАКОНОДАВСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Законодавство за животна средина

Законодавството за животна средина е составено од хоризонтално законодавство³ кое делува како рамковек и претставува основа на вкупната правна основа за животна средина. Останатото законодавство произлегува од оваа рамка и по вертикала ги покрива медиумите и области на животна средина: води, воздух, отпад, природа и бучава.

Со законот за животна средина се уредуваат правата и должностите на Република Македонија, на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и на физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина.

Законот за управување со отпад го уредува управувањето со отпадот; начелата и целите за управување со отпад; плановите и програмите за управување со отпадот; права и обврски на правни и физички лица во врска со управувањето со отпадот; собирање, транспортирање, третман, складирање, преработка и отстранување на отпадот итн.

Законот за квалитет на амбиентниот воздух ги уредува мерките за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадувањето на амбиентниот воздух врз човековото здравје, како и за животната средина како целина, утврдување на гранични вредности за квалитет на амбиентниот воздух и прагови на алармирање, гранични вредности за емисии, следење и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух и изворите на емисии итн.

Законот за природа ја уредува заштитата на природата преку заштита на биолошката и пределската разновидност и заштита на природното наследство, во заштитени подрачја и надвор од заштитени подрачја, како и заштитата на природни реткости.

Со законот за заштита од бучава во животната средина се уредуваат правата и обврските на Република Македонија, на општината, на градот Скопје, на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштитата од бучавата во животната средина.

Аспектот климатски промени засега е само засегнат со законот за животна средина и неколку прифатени глобални иницијативи, а во иднина ќе биде регулира со посебен закон.

Покрај ова, Република Македонија има ратификувани низа конвенции од различни области со што превзела обврски и цели. Листата на ратификувани конвенции е дадена во Анекс 1.

³ Закон за животната средина (Службен весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 39/16, 99/18)

Ратификувани конвенции

ХОРИЗОНТАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО

Конвенција за оценка на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст (Еспо, февруари 1991)

Протокол за стратешка оценка на животната средина

Мултилатерален договор меѓу земјите на Југоисточна Европа за спроведување на конвенцијата за оценка на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст

Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашањата поврзани со животната средина (Архус)

Протокол за Регистар на загадувачи и пренос на загадувачки материји

ПРИРОДА

- Конвенција за биолошка разновидност
- Картагенски Протокол за биосигурност кон Конвенцијата за биолошка разновидност
- Конвенција за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсар)
- Конвенција за заштита на миграторни видови диви животни (Бон)
- Меморандум за разбирање за заштита на и управување со средно-европската популација на Големата дропља (*Otis tarda*)
- Конвенција за заштита на дивниот растителен и животински свет и природните живеалишта во Европа (Берн)
- Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство
- Конвенција за меѓународна трговија за загроени диви животински и растителни видови (Вашингтон)
- Европската Конвенција за пределот (Фиренца, 2000)
- Договор за заштита на лилјаците во Европа (Лондон, 1991)
- Амандманот на Договорот за заштита на лилјаците во Европа
- Договор за заштита на Африканско-Евроазиските миграторни видови водни птици (Хаг)

АТМОСФЕРА

- Виенска Конвенција за заштита на Озонскиот слој (Виена, март 1985)
- Монреалски Протокол во врска со супстанциите кои го осиромашуваат озонскиот слој
- Амандман кон Монтералскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Лондон
- Амандман кон Монтералскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Копенхаген
- Амандман кон Монтералскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка
- Амандманот кон Монреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Пекинг 1999 година
- Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот (Женева, ноември 1979)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот (Женева, 1979) за долгорочно финансирање на Програмата за соработка за мониторинг и евалуација на далекусежниот пренос на загадувачите на воздухот во Европа (ЕМЕР) (Женева, септември 1984)

- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за намалување на емисиите на сулфур или на нивното прекугранично пренесување најмалку за 30 проценти (Хелсинки, јули 1985)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за контрола на испуштањето азотни оксиди или нивно прекугранично пренесување (Софија, октомври 1988)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за контрола на емисиите на испарливите органски соединенија или на нивното прекугранично пренесување (Женева, ноември 1991)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година во врска со понатамошното намалување на емисиите на сулфур (Осло, јуни 1994)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 за перзистентни органски загадувачки супстанции Архус, јуни 1998
- Протокол кон Конвенцијата а за далекусежно прекугранично загадување на воздухот за тешки метали од 1979 година (Архус, јуни 1998)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за намалување на закиселувањето, еутрофикацијата и приземниот озон (Гетеборг, ноември 1999)

КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ

- Рамковна Конвенција на Обединетите Нации за климатски промени (Њујорк, Мај)
- Протоколот од Кјото кон Рамковна Конвенција на Обединетите Нации за климатски промени

ХЕМИКАЛИИ

- Стокхолмска Конвенција за неразградливи органски загадувачи
- Ротердамска Конвенција за постапка за претходно добивање на согласност за одредени опасни хемикалии и пестициди во меѓународниот промет (Ротердам, 1998)
- Минамата Конвенција за жива

ОТПАД

- Базелска Конвенција во врска со контролата врз прекуграничните загадувачи со опасен отпад и неговото депонирање
- Амандман на Базелската Конвенција за контрола на прекуграничното пренесување на опасниот отпад и негово одлагање и Амандманот на Анекс I, Анекс VIII и Анекс IX (Кичен, Малезија, 23-27.02.1998 година)

ПОЧВА

- Конвенција на Обединети Нации за борба против опустинувањето во земјите што се соочуваат со сериозни суши или опустинување, особено во Африка

ИНДУСТРИСКИ НЕСРЕЌИ

- Конвенција за прекугранични последици од индустриски несреќи (хаварији)

ПРИЛОГ 2: Одлука за спроведување на постапка за СОЖС, Формулар за спроведување на стратегиска оценка и Известување од МЖСПП

<p>РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ГРАДОНАЧАЛНИК НА ОПШТИНА ВЕЛЕС Бр. <u>08-9788/1</u> <u>05.12</u> 20<u>19</u> год. ВЕЛЕС</p>		<p>ОПШТИНА ВЕЛЕС MUNICIPALITY OF VELES</p>
<p>Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина (Службен весник на РМ бр.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 124/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18), Градоначалникот на Општина Велес, на ден 05.12.2019 година донесе</p>		
<p>Одлука за спроведување на стратегиска оценка</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. За планскиот документ Изработка на ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН за дел од УЕ 3, УБ 24 и дел од УЕ 10 и УБ 52, КО Велес, Општина Велес, кој се носи согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр.199/14, 44/15, 44/15 и 193/15), потребно е да се спроведе стратегиска оценка на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина. 2. Како засегнати органи од имплементација на планскиот документ ДУП за дел од УЕ 3 УБ 24 и дел од УЕ 10 и УБ 52 КО Велес Општина Велес се определуваат следниве: Општина Велес, Министерство за животна средина и просторно планирање и Министерство за транспорт и врски. 3. Изработката на планскиот документ ДУП за дел од УЕ 3, УБ 24 и дел од УЕ 10 и УБ 52, КО Велес, Општина Велес ќе има влијаније врз животната средина. 4. Обемот на извештајот за стратегиска оценка треба да ги опфати следните аспекти: влијание врз подземни и површински води, влијание врз почва, влијание по однос на генерирање на отпад, влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух и влијание од несреќи и хаварији. 5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оценка се објавува на веб страната на Општина Велес www.veles.gov.mk. 6. Донесувањето на планскиот документ опфаќа мала област која е од локално значење, а се планираат нови и се потврдуваат и прошируваат веќе постоечките градби со намена: Д1-парковско зеленило, А-домување, Б1-комерцијално-деловни намени, Е2 – комунална супраструктура. Речното корито на реката Вардар зафаќа дел од планскиот опфат како и железничката пруга со својот заштитен појас. 7. Против оваа одлука може да се поднесе жалба преку овој орган до Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на животна средина и просторно планирање, во рок од 15 дена од денот на објавувањето на Одлуката на веб страната.		
<p>Со почит,</p>		
<p>Градоначалник на Општина Велес Аце Коцевски</p>		

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ГРАДОНАЧАЛНИК НА ОПШТИНА ВЕЛЕС	
Бр. <u>08-4288/11</u> <u>05.12</u> 2019 год. ВЕЛЕС	
Податоци за органот кој го изработува планскиот документ	
Назив на планскиот документ	Изработка на ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН за дел од УЕ 3, УБ 24 и дел од УЕ 10 и УБ 52, КО Велес, Општина Велес
Орган надлежен за изработка на планскиот документ	Одделение за урбанизам - Општина Велес
Орган надлежен за донесување на планскиот документ	Градоначалник на Општина Велес
Податоци за изработувачот на планскиот документ	
Име на лицето овластено за подготвување на планскиот документ	Трајче Грков, дипл. инж. арх. Петранка Цуцулова, дипл. инж. арх "ДИЗАЈН ЦЕНТАР ИНЖЕНЕРИНГ" КАВАДАРЦИ
Назив на работното место	Урбанистички планер
Контакт податоци за лицето	ДПТИ" ДИЗАЈН ЦЕНТАР ИНЖЕНЕРИНГ" КАВАДАРЦИ ул. Народна младина бр.3 Кавадарци, Тел/факс (043) 410-610 и

Страна 1 од 9

Основни податоци за планскиот документ			
Од што произлегува донесувањето на планскиот документ? (пр. законска обврска или друга одредба)			
Деталниот урбанистички план е изработен согласно Закон за Просторно и урбанистичко планирање (Службен весник на Р.М. број 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18), како и другите важечки прописи и нормативи од областа на урбанизмот.			
Дали се донесува нов плански документ или се вршат измени на постојниот?			
Да ☒ Не ☐			
Доколку се врши измена на постоечки плански документ наведете го називот на стариот плански документ и причините за негово изменување?			
Планскиот опфат е во рамките на ГУП, а не е третиран со друга урбанистичка планска документација.			
Дали планскиот документ опфаќа област определена со член 65 став 2 од Законот за животна средина? Доколку одговорот е ДА наведете ја областа.			
Да, просторно и урбанистичко планирање Согласно точка 11 од Законот за просторно и урбанистичко планирање се работи за Деталниот урбанистички план за дел од УЕ 3, УБ 24 и дел од УЕ 10 и УБ 52, КО Велес, Општина Велес, со површина од 17.4ха КО Велес, Општина Велес. Во предметниот ДУП е опфатена и ГП 1.26 на која е предвидена и бензиска пумпна станица.			
Дали планскиот документ е определен со уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Доколку е определен наведете ја точката и алинејата под која е определен. (пр. член 3, точка 1, алинеја 5)			
Да ☐ Не ☒	Член: /	Точка: /	Алинеја: /
Дали со планскиот документ се планира реализирање на проект што е предвиден со Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанието врз животната средина. Доколку одговорот е позитивен наведете за каков проект станува збор.			
Да, во ПРИЛОГ II (Проекти за кои се утврдува потребата за спроведување постапка за оцена на влијанието врз животната средина (Генерално определени проекти) точка 6.(в) Магацинските објекти за нафта, нафтени деривати, петрохемиските и хемиските производи.			
Дали планскиот документ опфаќа користење на мала област од локално значење како што е определено со член 65 став 3 од Законот за животна средина. Доколку одговорот е ДА, наведете ја површината на областа и нејзиното значење.			
Да, планскиот опфат е со површина 17,4ха, а ГП 1.26 е со класа на намена Е2 – комунална супраструктура – БЕНЗИНСКА СТАНИЦА. Градежната парцела 1.26 има површина од 1479м ² и површина за градба од 842м ² .			
Да се наведе целта на донесување на планскиот документ и да се опише клучната одлука која ќе се донесе.			
Деталниот урбанистички план како основна цел ги има зацртано насоките на идниот просторен развој со создавање на услови за планирање на организирани простори согласно законската регулатива, одредување на намени на градежни парцели со компатибилни класи на намена со основната класа на намена која е дефинирана со законската регулатива, планирање на површини за градба на објекти со нивна катност, имајќи го во предвид Законот за просторно и урбанистичко, (Службен весник на Република Македонија, број 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, и 86/18)			

и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Македонија, број 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17, и 86/18), приоритетните погодности и ограничувања преку анализа на постојната состојба и создавање на основна концепција за планираните површини со сообраќајни инфраструктурни решенија. Бензиската пумпна станица ќе придонесе кон развој на индустрија од причини што транспортот е битен фактор за развој на производните дејности во смисла на обезбедување на повисока организација и интеграција на индустриските зони и комплекси, а бензиската станица како функција директно влијае врз квалитетот на транспортот и преку услугите кои му ги обезбедува. Исто така реализацијата ќе придонесе кон инфраструктурната опременост и уреденост на просторот, како и економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила.
Предмет на планскиот документ. (пр. транспорт, планирање на просторот и сл.)
Планирање на просторот
Периодот за донесување на планскиот документ.
5г.
Предвидено ревидирање на планскиот документ. Доколку е предвидено ревидирање, на колку години?
5г.
Простор или област опфатени со планскиот документ. (пр. географска област, добро е да се прикачи мапа)
Границата на планскиот опфат е дефинирана со осовините на околните сообраќајници и граници на парцели (урбани блокови) и тоа: - од северната страна границата на планскиот опфат почнува со пресек на осовината на отворен атмосферски канал (дел од КП бр.1157/1) и продолжува на северна страна кон исток покрај КП бр. 1172 кон река Вардар, - источната граница на планскиот опфат се движи по осовината на планираното регулирано корито на река Вардар до пресек со магистрална улица „1“ - На источна страна границата се движи кон југ по осовина на улица „1“ до пресек со улица „Алексо Демниевски“, - На јужна страна границата се движи по осовина на улица „Алексо Демниевски“ до пресек со железничката пруга, - На запад границата се движи по коридорот на Македонски Железници кон север до пресек со улица „Вардарска“ и продолжува по осовина на отворениот канал до почетна точка КП бр. 1172.
Целите и/или предлог целите што треба да се постигнат со реализирањето на планскиот документ и дали истите се содржани во акт или документ.
Да ☒ Не ☐
Дали е приложена копија од целите?
Да ☒ Не ☐

Резиме на влијанијата врз животната средина

(Да се определи дали имплементацијата на планскиот документ ќе предизвика значително влијание врз животната средина, потребно е да ги пополните прашањата кои следат подолу како водич за определување на значителното влијание на ефектите врз животната средина, а кои се во согласност со Уредбата за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето.)

Потенцијалните влијанија врз животната средина од планскиот документ.

Основна стратегија во организацијата и користење на просторот, во смисла на поддршка на развојот на комерцијалните и стопански дејности, ја сочинуваат такви решенија во просторот кои овозможуваат поголема функционалност, поголема атрактивност на просторот, заштита на природните и создадените ресурси, сообраќајно поврзување, локациона флексибилност, зголемена посетеност од страна на граѓаните заради спорт и рекреација и др. Определбата за развој на физичка култура за задоволување на потребите за спорт и рекреација, според нормативот од 10м²/жител потребна е површина од 48ха во рамките на опфатот на ГУП за градот Велес. Од овие површини 2м²/жител припаѓаат за спортско рекреативниот центар. Центарот е опремен со спортска сала, отворени базени и отворени спортски терени. Терени за мали спортови се предвидуваат во УЕ 3 во Градскиот парк. Целиот Градски парк ќе претставува спортско рекреативна зона. Исто така оформувањето на зелените површини долж реките е погодно за вкупното влијание врз режимот и квалитетот на водите. Исто така оформувањето на зелените површини долж реките е погодно за вкупното влијание врз режимот и квалитетот на водите.

На ГП 1.16 бензиска станица можни се влијанија врз животната средина од несоодветно управување со отпадот и суровините-гориво врз почвата а преку неа и врз подземните води.

Веројатноста, времетраењето, фреквенцијата и повратноста на влијанијата;	Времетраењето на влијанијата врз животната средина се само во фаза на изградба на објекти, со мал интензитет заради природата на дејностите кои се одвиваат во нив.
Кумулативната природа на влијанијата врз животната средина и животот и здравјето на луѓето	Не се очекуваат значајни влијанија врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, затоа што видот и природата на планираните проектни содржини - спортско-рекреативни објекти, домување, парковска површина и инфраструктура не спаѓаат во група на директни загадувачи на животната средина, животот и здравјето на луѓето, освен во делот предвиден за бензиска станица кои можат да бидат со висок до среден интензитет од локален карактер.
Прекугранична природа на влијанијата;	Нема.
Ризиците по животот и здравјето на луѓето и животната средина (пр. како резултат на несреќи);	Опасност од ризици врз здравјето на луѓето или животната средина може да се јави како резултат на несреќи, пожари и хаварии, само во делот од планскиот опфат наменет за бензиска станица.

	<p>Во останатиот дел од планскиот опфат се предвидени објекти со намена домување во станбени куќи, деловни и спортско-рекреативни објекти, паркови, стадион, мал дел административни објекти во кои не се употребуваат материји или постројки што предизвикуваат висок степен на загрозеност на луѓето и материјалните добра, а опфатени се потребните превентивни мерки за заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји со планираните урбанистички решенија во плански опфат и превидената примена на техничките нормативи при понатамошната фаза на проектирање и изградба на планираните објекти во истиот, освен на ГП 1,26 за бензиска станица.</p>
<p>Опсег и просторниот обем на влијанијата (географска област и големината на популацијата која ќе биде засегната).</p>	<p>Планскиот опфат за кој се изработува ДУП за дел од УЕ 3 од УБ 24 и дел од УЕ 10 од УБ 52 е со површина 17,4ха се наоѓа во централното градско подрачје. Популацијата која ќе биде засегната се состои од жителите во опфатот и вработените во деловните објекти. Бројот на жители во УЕ 3 и УЕ 10 изнесува 3.689, но согласно намената на делот од планскиот опфат со паркови и зеленило се очекува засегнатост од вкупниот број на жители на градот Велес 44.820 според последните статистички податоци.</p>
<p>Потенцијалните економски и социјални влијанија кои би ги предизвикал планскиот документ како што се:</p>	<p>Изведбата на планскиот опфат ќе овозможи позитивни ефекти со својата функционална содржина врз целото непосредно опкружување од аспект на повисока организација, комплетна уреденост на просторот и поголеми економски ефекти со што се овозможуваат услови за урбанизација, поголема вработеност, трговија, развој и рекреација.</p>
<p>Вредноста и ранливоста на областа која ќе биде засегната со донесување на планскиот документ: Областа со реализација на планираниот објект ќе добие зголемена вредност.</p>	
<p>Посебни природни карактеристики или културно наследство</p>	<p>Од страна на Министерство за култура – Управа за заштита на културното наследство, не се добиени податоци за постоење на постојни споменични целини, градби од културно-историско значење. Доколку при реализацијата на планот се појави археолошко наоѓалиште треба да се постапи во согласност со одредбите од член 65 од Законот за заштита на културното наследство (Сл.весник на РМ, бр.20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16 и 11/18).</p>

Надминувањата на стандардите за квалитет на животната средина или граничните вредности	Не се очекуваат. Тие ќе бидат следени од страна на надлежни органи.
Интензивна употреба на земјиштето	<p>Во опфатот на планскиот изградените парцели зафаќаат површина од 12,05ха, додека изградените градби зафаќаат површина од 8,14ха. Од анализата на постојната состојба се констатира дека планскиот опфат претставува делумно изградено земјиште. Речното корито на река Вардар во рамките на планскиот опфат зафаќа површина од 1,64ха, односно 9% од површината на планскиот опфат. Железничката пруга со заштитен појас зафаќа површина од 2ха односно 11% од површината на планскиот опфат. Основната намена на просторот на планскиот опфат е Д-Зеленило и рекреација која зафаќа површина од 9,64ха односно 57% од површината на планскиот опфат. Вкупно намена А – домување во рамките на планскиот опфат зафаќа површина од 0,22ха односно 1% од површината на планскиот опфат. Класа на намена Е2 – комунална супраструктура зафаќа вкупна површина од 0,89ха односно 5% од површината на планскиот опфат со планирани градби со намена: ЈКП „Дервен“ на ГП бр. 1.6 со површина од 0,22ха и површина за градба од 0,1ха и катна гаража на ГП бр.1.7 со површина од 0,35ха со намена Е2-катна гаража на две нивоа. ГП бр. 1.8 со намена Железничко транспортно претпријатие –Колска со површина од 0,14ха и површина за градба од 0,06ха, ГП бр. 1.26 со намена Бензинска станица и со површина од 0,15ха и површина за градба од 0,08ха, како и ГП бр. 1.22, 1.23, 1.24, 1.25со намена трафостаници со вкупна површина од 0,03ха. Во рамките на ГП бр. 1.5 со намена Д1-парковско зеленило се планира намена Е2-сообраќајна инфраструктура (подземна катна гаража) со површина од 0,28ха во две нивоа и можност за паркирање на 188 возила и ГП бр.1.27 како сообраќаен објект (скалишен простор за пешачки мост). Улиците се асфалтирани со променливи ширини на коловоз и тротоари, со постоечки и дел на земјен пат во неизградените површини. Во планскиот опфат снабдувањето со вода е од градскиот водоводен систем, преку доводен цевовод, кој е изведен на мал дел во планскиот опфат. Во планскиот опфат постоечките објекти се снабдуваат со електрична енергија преку постојните трафостаници. Бидејќи се работи за урбан блок кој е</p>

	изграден, што значи на тој простор има изведена водоводна и канализациона мрежа која представува дел од зацртаната основна мрежа.
Влијанијата врз областите или пејсажите кои имаат признати статус на национални или меѓународни заштитени подрачја.	Не се евидентирани.
<p>Објаснете го степенот до кој планскиот документ поставува рамка за спроведување на проекти и други активности, во однос на локацијата, природата, големината и условите за работа или според одредувањето на ресурсите: Согласно блоковската поделба од ГУП Велес, планскиот опфат се однесува за дел од УЕ 3, дел од УБ 24 и дел од УЕ 10, дел од УБ 52.</p> <p>Планскиот концепт е поставен врз основа на анализата на просторот, анализата на можностите за просторен развој. Планскиот концепт е во директна зависност од природните фактори, посебно од конфигурацијата на теренот и од можностите за просторна композиција, односно естетско обликување на просторот. Одржливиот развој е еден од принципите врз кој е поставен планскиот концепт. Планскиот концепт е условен и од мерките за заштита и спасување. Ке се зголеми процентот на изградено земјиште во однос на неизграденото.</p> <p>Бидејќи се работи за блок кој веќе целосно е изграден, при урбаната обнова се дозволува градба на соодветна градба и во градежни парцели кои се помали од пропишаните, а воедно процентот на изграденост и коефициентот на искористување ќе бидат соодветни на големината на градежната парцела.</p> <p>Градежните парцели во најголем број се задржани во рамките на катастарските парцели. Изградба на новопредвидени градби во рамките на површините за градба, доградбите, надградбите, реконструкциите и адаптациите на постојните градби, исто така во рамките на површините за градба, ќе се вршат во согласност со условите за градба и одобрената урбанистичко- техничка документација од надлежниот орган, базирана на законската и подзаконска регулатива во областа на урбанизмот, заштита на животната средина и техничките прописи во градежништвото.</p>	
<p>Објаснете ја околината во близина на проектот односно активноста која се планира да се спроведе со планскиот документ од аспект на можни влијанија врз животната средина. (пр. планот предвидува изградба на резиденцијални објекти во близина на индустриска зона, објаснете дали индустриската зона ќе има влијание врз животната средина на планираните резиденцијални проекти):</p> <p>Во зоната се потврдуваат постоечките објекти на комунална супраструктура, објекти за домување, паркови и зеленило како и деловни субјекти. Во рамките на просторната организација на планот, изградба на новопредвидени градби во рамките на површините за градба, доградбите, надградбите, реконструкциите и адаптациите на постојните градби, исто така во рамките на површините за градба, ќе се вршат во согласност со условите за градба и одобрената урбанистичко- техничка документација од надлежниот орган, базирана на законската и подзаконска регулатива во областа на урбанизмот, заштитата на животната средина, техничките прописи во градежништвото.</p>	
<p>Објаснете ја важноста на планскиот документ за вклучување на аспектот на заштита на животната средина особено во поглед на промовирањето на одржливиот развој: (Да се наведе дали обемот на планскиот документ придонесува кон одржливоста и намалување на еколошките проблеми. Пр. еден инфраструктурен план може да има</p>	

поголеми влијанија врз животната средина отколку некој образовен план на наставните планови)

Со донесување на планот ќе се обезбеди повисока организација на просторот, а со негово имплементирање не се очекуваат значајни влијанија врз животната средина, во делот предвиден за бензиска станица се предвидени контролирани емисии во медиумите во животната средина, а ќе придонесе за стопански развој на општината. Во оперативна фаза на бензиската станица емисии кои би имале влијание врз одредени медиуми во животната средина и тоа во:

- воздух од зголемена фреквенција на возилата на ГП 1.26,
- бучава исто така од зголемена фреквенција на возила,
- почва несоодветно управување со отпадот, отпадните води,
- отпад преку зголемени количини и несоодветно управување.

Кои еколошки проблеми се релевантни за планскиот документ. Опишете зошто истите се релевантни и опишете ја нивната природа и сериозност.

(Објаснете ги проблемите кои спроведувањето на планскиот документ може да ги предизвика или да доведе до нивно зголемување, проблемите кои може да го забават неговото спроведување, како и проблеми кои спроведувањето на планскиот документ може да ги реши или намали.)

Не се очекуваат еколошки проблеми затоа што согласно ДУП се предвидени: станбени и деловни објекти, парковско зеленило, катни гаражи, спортско-рекреативен објект, а единствено од бензиската станица можен проблем е преку неправилно управување со отпадот, неправилно постапување со отпадни води кои може да доведат до загадување на почва, подземни води и загрозеност по здравјето на човекот.

Објаснете како планскиот документ кој е предмет на разгледување е поврзан со друг/и плански документ/и во хиерархијата на планирање. Наведете го називот на тој/тие плански документ/и и наведете ги клучните влијанија на тие плански документи врз животната средина. Определете ги разликите во клучните одлуки што се носат со предметниот плански документ и другите плански документи кои биле или ќе бидат предмет на оцена.

Предложени плански решенија за уредување на просторот се базираат врз Генералниот урбанистички план на Велес, соседни детални урбанистички планови, предходен ДУП, Законот за просторно и урбанистичко планирање, Законот за животната средина, Стратегијата за управување со води во РМ, Националниот план за управување со отпад и др.

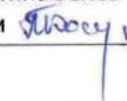

Доколку потенцијалните влијанија на клучните одлуки во планскиот документ веќе биле предмет на оцена или веќе биле разгледани во други плански документи во некоја поранешна фаза, резимирајте ги главните заклучоци на таа оцена и како тие заклучоци се користени во процесот на одлучување. Опишете дали претходно спроведената оцена е направена согласно најновите сознанија за влијанијата врз животната средина со цел да може истата да се користи во процесот на усвојување на постоечкиот плански документ. Нема спроведено претходна оцена.

Доколку потенцијалните влијанија од клучната одлука во овој плански документ ќе биде оценета во некоја подоцнежна фаза на планирање на пониско ниво, наведете како ќе обезбедите влијанијата што се утврдени во оваа фаза на донесување на планскиот документ да се земат во предвид при носењето на одлуката во подоцнежната фаза (пр. се спроведува стратесиска оцена на урбанистички план во кој се предвидува изграба на објект кој подлежи на постапка на оцена на влијанието врз животната средина).

Со изготвување на Извештајот за стратесиска оцена на животна средина ќе се дадат генерални мерки и насоки кои ќе влијаат врз подобрувањето на животната средина и здравјето на човекот. Согласно Законот за животна средина и Уредбата

за определвање на критериумите врз кои се утврдува поребата од спроведување на оценка на влијание врз животната средина потребно е да се утврди потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен од за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, правни или физички лица кои вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува оценка на влијание врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина со цел да се оцени влијанието на дејноста односно активноста и истиот да се достави до надлежен орган за негово одобрување. Овој проект спаѓа во Уредбата за изменување на Уредбата за дејности и активности за кои задолжително се изработува елаборат, а за чие одобрување е надлежен органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина од Прилог 1, XII-Транспорт и складирање, точка 4. Складирање и точење на гас, нафта и нафтени деривати за превозни цели (бензиски пумпи и други точилници).

ИЗЈАВА	Изјавуваме дека податоците дадени во овој формулар се точни, вистинити и комплетни.
Функција, име и презиме и потпис на лицето кој го носи планскиот документ во име на органот	Градоначалник на Општина Велес Аце Коцевски
Датум 05.12. 2019 Место Велес	 М.П.

Република Северна Македонија

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut

Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Архивски број УП1-15-1769/2019

Дата: 19-12-2019

ДО: Општина Велес
Ул. Панко Брашнар бр. 1
1400 Велес
Република Северна Македонија

ПРЕДМЕТ: Известување
Врска: Ваш бр. 23-4788/2 од 10.12.2019 година

Почитувани,

Во врска со Вашето барање на мислење доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање – Сектор за просторно планирање под бр. УП1-15-1769/2019 од 12.12.2019 година поврзано со постапката за носење на планската документација за изработка на ДУП за дел од УЕ 3, УБ 24 и дел од УЕ 10 и УБ 52, КО Велес – Општина Велес, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 183/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 42/16) Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање ги **прифаќа**. Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит,

ЗАМЕНИК МИНИСТЕР
г-р Јани Макрадули

Изработил: Бајрам Цамиќ

Контролирал: Сашо Апостолов

Одобрил: Неби Реџепа

1

Министерство за животна средина и просторно
планирање Република Северна Македонија
Паштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor
Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403
www.moepj.gov.mk

ПРИЛОГ 3: Координати на границата на планскиот опфат

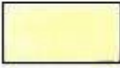
Границата на планскиот опфат ги има следните координати:

X=565329.4335 Y=619805.8631
X=565377.2679 Y=619953.2973
X=565311.2947 Y=619813.0385
X=565246.1205 Y=619843.6943
X=565149.4392 Y=619907.1160
X=565344.1576 Y=620203.9488
X=565118.8276 Y=619929.6289
X=565102.1280 Y=619939.9490
X=565080.9990 Y=619946.5630
X=565057.9240 Y=619952.2080
X=565029.9230 Y=619955.6450
X=565009.8400 Y=619958.1650
X=564987.2270 Y=619959.2930
X=564968.8540 Y=619959.9710
X=564966.9360 Y=619960.0690
X=564963.4760 Y=619960.2800
X=564951.4400 Y=619961.4080
X=564938.1230 Y=619965.4690
X=564921.1350 Y=619970.6950
X=564890.3440 Y=619973.4480
X=564877.9200 Y=619977.4940
X=564851.9760 Y=619980.6020
X=564828.7950 Y=619986.9400
X=564776.1760 Y=620006.5790
X=564762.2910 Y=620014.1920
X=564745.7444 Y=620026.0426

ПРИЛОГ 4: СЕИЗМИЧКА КАРТА НА ПОДРАЧЈЕТО И СООДВЕТНИ ЛЕГЕНДИ

I КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ТЕРЕНОТ ПО СТАБИЛНОСТА	
	ПРЕТЕЖНО СТАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени со постојано физичко-механични својства, но во споредба со векот на објектот не подлежат на битните измени под влиание на надворешните фактори ниту при делување на човекот.
	ПРЕТЕЖНО ЛАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени чии параметри на физичко - механичките својства често се со релативно ниски вредности. Претежно се стабилни во природни услови а можат да постанат претежно нестабилни при делување на човекот и измена на условите.
	ПРЕТЕЖНО НЕСТАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени воопшто со ниски вредности на физичко-механичките својства. Изразито се развиени сите процеси на ерозијата и на другите деформации на теренот во природни услови и при делување на човекот.

V СЕИЗМИЧКА РЕОНИЗАЦИЈА НА ТЕРЕНОТ ПРЕМА ИНЖЕНЕРСКОГЕОЛОШКИТЕ УСЛОВИ НА ТЛОТО		
СЕИЗМИЧКИ ПОВОЛНИ И. Г. УСЛОВИ	A ₁ 	II-0°MCS ОСНОВНА ГЕОЛОШКА СРЕДИНА
	A A ₂	II-0,5°MCS СЕИЗМИЧКИ МНОГУ СЛАБО ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ
СРЕДНИ И. Г. УСЛОВИ	B 	II-1°MCS СЕИЗМИЧКИ СЛАБО ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ
СЕИЗМИЧКИ НЕПОВОЛНИ И. Г. УСЛОВИ	C ₁ 	II-2°MCS СЕИЗМИЧКИ ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ
	C C ₂	II-3°MCS СЕИЗМИЧКИ ДОСТА ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ

VI ОЗНАКИ ЗА СЕИЗМОЛОШКИ ПОЈАВИ		
СЕИЗМОЛОШКИ ПОЈАВИ (ПО Е. ЗАТОНЕВ) 1866-1963.		ЕПИЦЕНТРИ НА ИНТЕНЗИТЕТОТ $\leq 6^{\circ}$ MCS (1932. год. НА ЗЕМЈОТРЕСОТ)
		ЕПИЦЕНТРИ НА ИНТЕНЗИТЕТОТ ПОГОЛЕМИ 6° MCS
		ЕПИЦЕНТРИ ОДРЕДЕНИ ИНСТРУМЕНТАЛНО
И ПОДАЦИ (ПО Д. ХАЦИЕВСКИ)		ЕПИЦЕНТРИ НА ЗЕМЈОТРЕСИ СО ИНТЕНЗИТЕТ ВО СТЕРЕНИ
		ДЛАБОЧИНА НА ЖАРИШТЕТО h = 0-10 км.
		ДЛАБОЧИНА НА ЖАРИШТЕТО h = 10-20 км.
		ДЛАБОЧИНА НА ЖАРИШТЕТО h = 20-40 км.